

Pedagogisch beleidsplan

BSO Madelief

2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
1. Rudolf Steiner pedagogie en antroposofisch mensbeeld	5
1.1 <i>Achtergrond en ontstaanswijze</i>	5
1.2 <i>Visie op het werken met kinderen</i>	5
1.3 <i>Bijzondere aspecten van de pedagogie</i>	6
1.3.1 Nabootsing	6
1.3.2 Rust, ritme en herhaling	7
1.3.3 Respect, eerbied en dankbaarheid	7
1.3.4 Wilsopvoeding en uitdaging	8
1.3.5 Ontwikkelen van de zintuigen	9
2. Praktische invulling	10
2.1 <i>Vertaling naar de praktijk</i>	10
2.2 <i>Dagritme</i>	11
2.3 <i>Vakantieopvang, studiedagen en uitjes</i>	12
2.4 <i>Jaarritme/thema's</i>	12
2.5 <i>Wennen</i>	13
2.6 <i>Relatie kind- PM'er, mentor, begeleider kind ratio (BKR) en achterwacht regeling</i>	13
2.7 <i>Basisgroep en opendeurenbeleid</i>	14
2.8 <i>Sociale veiligheid</i>	15
2.9 <i>Persoonlijke interesses ontdekken en ontwikkelen</i>	16
2.10 <i>Buitenspelen en beleid buitenspelen oudere kinderen</i>	17
2.11 <i>Omgangsregels en interactie</i>	18
3. De organisatie	22
3.1 <i>Bestuurlijke organisatie</i>	22
3.2 <i>Inschrijving, plaatsing, verandering en opzegging</i>	22
3.3 <i>Huishoudelijke regels</i>	23
3.4 <i>Contact met ouders</i>	25
3.4.1 Intakegesprek	25
3.4.2 Prikbord	26
3.4.3 Oudergesprek	26
3.4.4 <i>Oudercommissie.</i>	26
3.4.5 Nieuwsbrief	26
3.4 <i>Klachtenprocedure</i>	26
3.5 <i>Toezicht, veiligheid en hygiëne</i>	26
4. Personeelsbeleid	28
4.1 <i>Algemeen</i>	28
5. Bijlagen	29
<i>Bijlage 1 Protocol Kindermishandeling</i>	30
<i>Bijlage 2 Klachtenprocedure BSO Madelief</i>	31
<i>Bijlage 3 Calamiteitenplan BSO Madelief</i>	32
<i>Bijlage 4 Formulier toediening medicijnen BSO Madelief</i>	33
<i>Bijlage 5 Toestemmingsformulier ophalen door derden BSO Madelief</i>	35

<i>Bijlage 6</i>	<i>Protocol zieke kinderen BSO Madelief</i>	<i>36</i>
<i>Bijlage 7</i>	<i>Vuurprotocol</i>	<i>37</i>
<i>Bijlage 8</i>	<i>Timmerprotocol</i>	<i>38</i>
<i>Bijlage 9</i>	<i>Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen</i>	<i>39</i>
<i>Bijlage 10</i>	<i>Welkom bij BSO Madelief</i>	<i>40</i>
<i>Bijlage 11</i>	<i>Mentorbeleid</i>	<i>44</i>
<i>Bijlage 12</i>	<i>Kind observatieformulier BSO Madelief</i>	<i>45</i>
<i>Bijlage 13</i>	<i>Literatuurlijst</i>	<i>47</i>
<i>Bijlage 14</i>	<i>Regels zelfstandig buitenspelen op het 'andere plein':</i>	<i>48</i>
<i>Bijlage 15</i>	<i>Richtlijnen grote uitstapjes</i>	<i>49</i>
<i>Bijlage 16</i>	<i>Richtlijnen kleine uitstapjes in de buurt</i>	<i>50</i>
<i>Bijlage 17</i>	<i>Adressen</i>	<i>51</i>

Inleiding

Dit is het pedagogisch beleidsplan van BSO Madelief, een instelling voor buitenschoolse opvang waarin gewerkt wordt vanuit het antroposofisch mensbeeld (zie hoofdstuk 2). BSO Madelief is voor elk kind toegankelijk ongeacht geloof of levensovertuiging van ouders of verzorgers. BSO Madelief stelt zich tot doel om kinderen, naast de gezinssituatie, een beschermde huiselijke omgeving te bieden waar ze kunnen spelen en zich ontwikkelen en waar de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld.

Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen wij over onze werkwijze, visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met ouders, collega's en instanties. Ideeën en suggesties zijn welkom. Wij vinden het zeer belangrijk dat ons pedagogisch beleid regelmatig geëvalueerd en verbeterd wordt.

Janneke Scheffer
Nora de Vries

1. Rudolf Steiner pedagogie en antroposofisch mensbeeld

1.1 Achtergrond en ontstaanswijze

De Oostenrijkse wetenschapper/filosoof Rudolf Steiner (1862-1925) heeft in 1923 zijn medewerking gegeven aan de oprichting van de eerste Vrije school in Nederland te Den Haag. Antroposofie is te omschrijven als: het je bewust willen worden wat 'mens-zijn' is. Het mensbeeld in de antroposofie noemen we personalistisch. Vanuit die visie wordt de mens medebepaald door een factor die niet uitsluitend valt te herleiden uit erfelijkheid en/of milieu. De mens heeft een voorgeschiedenis.

De mens/ het kind wordt gezien als een spiritueel wezen, voor de geboorte verkeerde het in de geestelijke wereld. Met het geboren worden wordt de geestelijke wereld verlaten maar het bewustzijn van het kleine kind verkeert nog voor een groot deel in de geestelijke wereld. Individualiteit ontstaat niet pas met de geboorte maar komt mee vanuit de voorgeboortelijke wereld. Deze aanname heeft praktische consequenties: het opvoedingsproces zal erop gericht zijn het individuele tot zijn recht te laten komen. Het opgroeiende kind moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaarde scheppende rol heeft. Mede vanuit dit pedagogische oogpunt houden wij de richtlijn aan dat kinderen bij voorkeur niet meer dan drie hele middagen per week gebruik maakt van de BSO. Bij uitzondering houdt de BSO zich het recht voor hiervan af te wijken.

Voor een meer grondige uiteenzetting over de achtergronden verwijzen wij u door naar andere bronnen. Een literatuurlijst is als bijlage opgenomen.

1.2 Visie op het werken met kinderen

Vanuit het voorgaande kan de visie op het werken met kinderen als volgt worden omschreven: Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen levensweg zal gaan en op die manier zinvol zal bijdragen aan de wereld. We helpen het kind zelf zijn eigen vaardigheden te ontdekken en te ontwikkelen door de wil te stimuleren opdat het later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om daadwerkelijk uit te voeren wat het zich tot doel heeft gesteld. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het kind te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Bij BSO Madelief geven wij dit gestalte door de aankleding van de ruimte en door te letten op de kwaliteit van het speelgoed en het voedsel. De verf op de muren is van natuurlijke oorsprong en de meubels en het speelgoed zijn zoveel mogelijk van natuurlijk materiaal zoals hout, wol en katoen. De krijtjes zijn van was en natuurlijk pigment zoals ook (zo veel mogelijk) de verf. Het voedsel is biologisch, zo mogelijk biologisch-dynamisch en zeep, afwasmiddel en dergelijke zijn milieuvriendelijk. Dit alles om de zintuiglijke ervaring die kinderen hieraan opdoen zo puur en waarachtig mogelijk te laten zijn.

Wanneer een kind een dieet heeft zullen de ouders het benodigde voedsel van thuis meegeven.

Plezier en zelfvertrouwen in het leven maakt het gemakkelijker open te staan voor anderen en geeft de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. In het samenzijn met andere kinderen leert het kind zich sociaal en emotioneel te ontwikkelen. De PM'ers willen een goede band met elk kind opbouwen, zodat het zich veilig en vertrouwd voelt en zich optimaal kan ontwikkelen. Zorg voor andere kinderen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid worden gestimuleerd. Het vrije spel is daarbij voor het kind onontbeerlijk. Daarin worden belevenissen van thuis, school en onderweg verwerkt. Vaak is het spel voor het kind een sociale oefening waarin het andere kinderen ontmoet. Spelen is doen en leren. Spelen is leven en scheppen. Spelen is bewegen en sociaal contact maken. Van levensbelang dus!

1.3 Bijzondere aspecten van de pedagogie

Opvoedkunde vanuit antroposofisch perspectief is herkenbaar aan een aantal aspecten die van belang worden geacht voor de ontwikkeling van het kind. Het gaat om:

- Nabootsing
- Rust, ritme en herhaling
- Respect, eerbied en dankbaarheid
- Wilsopvoeding en uitdaging
- Ontwikkelen van de zintuigen

1.3.1 Nabootsing

Tot aan het zevende levensjaar staat het kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Hij treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet. Het kind is gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen. Vanuit de inleving in een ander mens beweegt het kind als het ware mee met de bewegingen die van de ander uitgaan. Wanneer een kind een gebaar of een intonatie van een ouder of verzorger nabootst, komt dit omdat het kind volledig leeft in het gebaar van de betreffende persoon en er een mee is.

Het nabootsen van het kind is niet een passief kopiëren, maar een activiteit waarbij het gehele organisme actief betrokken is, het is een eigen nieuwe schepping van het kind zelf. De wil van het kind wordt daarmee gevormd, geleid en opgevoed.

De rol van de opvoeder is dus niet om dingen aan te leren, uit te leggen of opdrachten te geven, maar om er vanuit totale persoonlijkheid te zijn, het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

Wanneer de PM'er op een rustige dag lekker gat poetsen met een sopje dan sluiten er al gauw kinderen aan 'Juf mag ik ook een doekje, ik zie daar een vlekje'. Zo zoemt er een gemoedelijke stemming door de BSO.

1.3.2 Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een kind gedijt goed in een sfeer van **rust**. Dat betekent niet dat het helemaal stil moet zijn, dat er geen activiteit zou moeten zijn of dat alles heel langzaam gedaan zou moeten worden. Het gaat erom dat het kind de gelegenheid krijgt om in het tijdloze te zijn, om ongestoord in het nu te zijn zonder opgeschrikt, afgeleid of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen zonder dat het van buitenaf gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. In deze ongestoorde, dromerige sfeer van rust kan de ontdekkingsdrang, nieuwsgierigheid en verwondering van het kind zich uitleven. Voor de dagelijks terugkerende handelingen en de daarbij behorende overgangen kan het kind veel steun, houvast en herkenning ontnemen aan een vaste volgorde, een vaste dagindeling en vaste gewoontes en rituelen. **Ritme** is voor het kind een steun om thuis te raken in zijn lichaam, om de levensprocessen goed op gang te helpen, om een evenwichtige energiehuishouding op te bouwen en om veerkracht te ontwikkelen. Een dag bij BSO Madelief is ritmisch opgebouwd en kent momenten van inspanning en ontspanning.

Door **herhaling** van de handelingen ontstaat herkenning bij het kind en dat geeft houvast. Het biedt emotionele veiligheid en vertrouwen. Ook ontstaan door de herhaling de goede gewoontes die alleen in de kinderjaren verworven kunnen worden.

Een kind dat heeft geholpen met het schillen van het fruit vraagt: 'Mag ik de bel luiden?' Als de bel heeft geklonken en de handen zijn gewassen zingen de kinderen in de kring 'Kling klang klokje...' en doen mee met de gebaren zoals elke dag. Het liedje geeft aan welke kinderen fruit mogen uitdelen zodat onder lekker gepeuzel er geluisterd kan worden naar een verhaal. Ook liedjes en rijmpjes worden enthousiast meegezongen en meegedaan.

1.3.3 Respect, eerbied en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedskrachten te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Zo kan er een innerlijk gevoel voor dankbaarheid ontstaan. Ook normen en waarde worden zo overgedragen

De PM'er is aan het werk in de tuin. Er komt een groepje kinderen langs: 'Wat doe je?' Ik ben aan het spitten, ik maak de aarde klaar voor de zaadjes. 'Mogen we helpen?' Al spittend zien de kinderen een worm. 'Kijk! Bah..' 'Die worm helpt ook mee, die spit de aarde ook om. Zo kunnen de wortels goed in de aarde groeien.'

Voor de maaltijd, als iedereen na het handenwassen aan tafel zit zingen wij met elkaar:

*De aarde doet het groeien
De zonne doet het bloeien
Rijp wordt het door de regen
Drievoudig draagt het zegen.
Eet smakelijk allemaal!*

1.3.4 Wilsopvoeding en uitdaging

Het stimuleren van eigen activiteiten, het bieden van herhaling en regelmaat, het aanleren van goede gewoontes en het richten van aandacht op de omgeving zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de wil en daadkracht. Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk en lichamelijk prestatievermogen op latere leeftijd. In de eerste levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen ontwikkeld.

BSO Madelief probeert altijd speelgoed of een knutselwerkje te hebben waar de kinderen zich mee uiteen kunnen zetten en waarbij hun concentratievermogen en motoriek worden uitgedaagd en die persoonlijke competenties van kinderen helpen bevorderen.

Een kleine jongen ziet de grotere kinderen op het plein skeelers. 'Mag ik ook skeelers?' vraagt hij aan de PM'er. 'Ja, als je zelf skeelers kunt aantrekken. Dan maak ik ze vast'. De jongen is een tijd in de kast aan het rommelen en zoekt naar twee dezelfde skeelers die niet zo groot zijn. Dan roept hij dat hij ze aan heeft. De PM'er maakt ze dicht en doet voor hoe de kniebeschermers aan moeten. Daarna loopt/ struikelt hij aan de hand naar het bankje op het plein.....

Tijdens de tweede zevenjaarsperiode wanneer de denkkrachten zijn vrijgekomen ontstaat er langzamerhand een meer afwachtende, bewuste, kritische stemming bij het kind.

Het voelt zich in zijn/haar binnenwereld thuis en wil vandaaruit nieuwsgierig de wereld ontdekken en leren kennen. Het kind komt nu van waarnemen tot denkbeelden. Dit willen wij begeleiden door in te gaan op interesses en samen met het kind die nieuwe gebieden te verkennen.

In de winter hebben we b.v. een vogel/winter thema en zijn daarover allerlei boeken in de BSO te vinden. Olaf komt met een vraag over ijsberen. Samen met de PM'er gaat hij op zoek naar een boek waarin over ijsberen gesproken wordt en onderwijl ontstaat er een gesprekje over dit mooie wilde dier. Olaf is enthousiast en wil iets maken. Samen verzinnen ze om een transparant te maken van een ijsbeer die naast de sneeuwsterren voor het raam wordt opgehangen.

1.3.5 Ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komt het kind in contact met zichzelf. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen. Bij BSO Madelief proberen wij die onbevangenheid te behoeden door te waken over de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken. Inrichting en kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed zijn daarop afgestemd.

Vanuit de Rudolf Steiner pedagogie wordt bij het jonge kind bijzondere aandacht gegeven aan de **tastzin**, de **levenszin**, de **bewegingszin** en de **evenwichtszin**. Door deze zintuigen ervaren kinderen een fundamentele relatie tussen het lichaam en hun omgeving. De lichaamsgebonden zintuigindrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd. Een goede ontwikkeling van de **tastzin** geeft op latere leeftijd **vertrouwen** in de wereld. Een goed ontwikkelde **levenszin** vormt de basis om 'gezonde' of 'zieke' situaties in het sociale leven te kunnen onderscheiden. Ontwikkelt de **bewegingszin** zich goed dan kan een gevoel van vrijheid ontstaan en op latere leeftijd het vermogen om innerlijk '**bewogen**' te raken en innerlijk mee te voelen met anderen. De **evenwichtszin** legt de basis voor **innerlijk** evenwicht en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

2. Praktische invulling

2.1 Vertaling naar de praktijk

Vanuit visie handelen in de dagelijkse praktijk vraagt veel van de houding van de opvoeder. Het vraagt de bereidheid om het kind, telkens weer, open tegemoet te treden. Dat betekent overigens niet dat er geen grenzen nodig zijn. Juist het aanbieden van specifieke activiteiten, het consequent naleven van regels en goede gewoontes en het afleiden of ombuigen van minder gewenst gedrag nodigen het kind uit tot een vrije en unieke ontwikkelingsweg.

Vertrouwde thema's, zoals jaarfeesten, en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot het nabootsen van allerlei bezigheden. Het vegen van de vloer, poetsen van de tafel, verzorgen van tuin en plein en het bouwen van een huis worden bewust goed voorgedaan door de PM'er zodat de kinderen ze vanuit hun fantasie met een minimum van speelgoed kunnen nabootsen. De houding van de PM'er en de inrichting van de ruimte dragen bij, samen met de aard en de kwaliteit van de activiteiten, tot het zich geborgen voelen en de sociale veiligheid. Belangrijke aspecten in de ontwikkeling van kinderen (het bewegen, het scheppen en de nabootsing) worden hierdoor ondersteund en gevormd.

Iedere activiteit biedt specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind extra ondersteuning te bieden. De ontwikkeling van sociaal-emotionele, motorische en cognitieve aspecten, taalontwikkeling, zelfredzaamheid en gevoel voor het kunstzinnige en ambachtelijke komen zo aan bod.

Voorbeelden van zulke activiteiten zijn:

- Zelf ophalen jas/tas
- Billen vegen
- Handen wassen
- Water inschenken
- Brood smeren
- Beleg doorgeven
- Tafel afruimen
- Zelf spullen pakken om te tekenen
- Fantasiespel in huisje/ met poppen
- Boetsen, bijenwas
- Viltten, sprookjes wol, breien, borduren
- Knippen, plakken, vouwen
- Spelletje/puzzels doen
- Graan malen
- Leggen van rails en spelen met de trein
- Verkleed/voorstelling maken
- Bouwen met kapla en blokken en plus plus
- Esthetisch spel met Ostheimerfiguren

- Hutten bouwen met kisten, planken en lappen
- Gymnastiekoefeningen op de matten
- Zagen, schuren, timmeren
- Zaaïen, begieten
- Meehelpen in de tuin/moestuin verzorgen
- Skeeleren, eenwieleren
- Hinkelen, rennen, klimmen
- Schommelen, fietsen, wippen, steltenlopen
- Knikkeren, touwtjespringen
- Graven en bouwen in de zandbak
- Plein vege
- Kringspelletje
- Thema's aanbieden zoals vogels, winter, vlinders, paddenstoelen e.d.
- Verstoppertje, tikkertje
- Zingen, vingerspelletjes
- Luisteren naar en opzeggen/zingen van rijmpjes, versjes en verhalen
- Peertjes koken, koekjes/pannenkoeken bakken, tosti's /pizza's maken
- Vuurtje stoken (kastanjes/aardappels poffen e.d.) (zie vuurprotocol)
- Tafeltennis, basketballen, vissen, spelen aan de vijver, voetballen e.d.

Veel van deze activiteiten worden in een dag, week, maand of jaarritme herhaald.

2.2 Dagritme

Het is van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om in alle rust tijdens zijn spel de wereld te ontdekken en in zich op te nemen en anderzijds van buitenaf een duidelijke structuur aan te bieden van ritme en regelmaat. De dag heeft daarom een vast ritme en ziet er als volgt uit:

13.00 uur	Kleuters worden opgehaald uit de klas, onderbouw kinderen komen zelf naar de opvang.
13.05 uur	Handen wassen, aan tafel. Na de spreuk, gezamenlijke maaltijd.
13.30 uur	Alle kinderen gaan na de gezamenlijke maaltijd buiten eerst een frisse neus halen voordat ze binnen en buiten vrij kunnen spelen en knutselen e.d.
14.45 uur	Oudere kinderen komen erbij. De oudere kinderen gaan op dinsdag en donderdag eerst even buiten uitwaaien of naar de gymzaal en daarna aan tafel. De kinderen tot 15.00 uur worden opgehaald door hun ouders.
15.15 uur	Handen wassen en aan tafel. Na een lied gaan we eten.
15.50 uur	Afruimen. Spel en activiteit naar keuze.
17.00 uur	Fruit eten in de kring, zingen en voorlezen.
17.30 uur	Opruimen en spelen
17.45 uur	Limonade met een koekje aan tafel. Kinderen spelen tot ze worden opgehaald.
18.30 uur	Sluitingstijd.

Rondom de jaarfeesten en het jaarverloop worden de activiteiten aangepast aan het dan spelende thema. Bij voorbeeld in de Michaëls tijd maken de kinderen vliegers en zwaarden, rondom Pasen hazen, eieren of een kuiken knutsel en in de lente zaaien we sterrenkers en bewerken we de tuin.

2.3 Vakantieopvang, studiedagen en uitjes

Tijdens de vakantieopvang en studiedagen, wanneer BSO Madelief de gehele dag (8.00 tot 18.30) open is, wordt er een vakantiesfeer nagestreefd met (water-) activiteit, vuurtje, spel, kokkerellen en picknick. In de zomervakantie gebeuren deze activiteiten rondom een thema (bijv. indianenkamp, circuskamp etc.). De BKR (begeleider-kind ratio) tijdens kleine uitstapjes in de buurt van de school door de week of in vakanties, b.v. de badjes, de zandbakken, de winkels, het park, de openbare speeltuin e.d. is 1 op 10 (per januari 2019 1 op 11) conform de wet. Wanneer we met meer dan 30 kinderen een activiteit hebben dan gaan de kinderen met hun eigen PM'er daar heen om zo de emotionele veiligheid te waarborgen.

De BKR tijdens grote uitstapjes, b.v. Artis, geitenboerderij, ijsbaan, musea, e.d. buiten de buurt en/of met het openbaar vervoer, is 3 op 22. Bij uitzondering kan tijdens een groot uitstapje de verdeling van de kinderen tijdelijk anders zijn, maar de BKR van 1 op 10 (per januari 2019 1 op 11) blijft gehandhaafd. Voor richtlijnen grote en kleine uitstapjes zie de bijlage.

3 weken voor een vakantie beginnen de PM'ers te inventariseren welke kinderen er gaan komen in een vakantie. 1 week voor de vakantie begint dient de BSO hiervan op de hoogte te zijn, daarna kunnen de PM'ers het vakantieprogramma maken en de uitjes plannen dit i.v.m. de BKR van 3 op 22.

Voor de vakantie begint ontvangen de ouders per mail informatie over het vakantie programma.

Wanneer we een groot uitstapje maken wordt de ouders gevraagd de kinderen een opgeladen ov-chip kaart mee te geven.

Alleen kinderen vanaf de 1ste klas die in het bezit zijn van een zwemdiploma A en B en liefst ook C mogen mee op een zwemuitje. Kinderen die alleen A en B hebben mogen alleen mee wanneer blijkt dat ze voldoende zwemvaardig zijn. Blijkt dat niet het geval dan mogen deze de volgende keer niet mee. De PM'ers beoordelen dit.

Wanneer het kind zwemspullen heeft meegekregen dan geldt dit als toestemming van de ouders voor het zwemuitje.

2.4 Jaarritme/thema's

Het ritme van het jaar beleven de kinderen mee door middel van de seizoenen en de jaarfeesten. Jaarfeesten en seizoenen komen tot uitdrukking in de liedjes, verhalen, spelletjes en knutselen. Ook de huiskamer en de seizoentafel worden versierd in de bijbehorende stemming en sfeer opdat de kinderen zich goed kunnen verbinden met de natuur en wat zich daarin uitdrukt.

Daar de kinderen de jaarfeesten uitgebreid vieren in de klassen vieren wij de feesten niet expliciet maar klinkt de stemming ervan door in BSO Madelief. Door de kinderen verkleedkleden, afbeeldingen, verhalen, liedjes activiteiten en knutselen aan te bieden maken wij het de kinderen mogelijk zich op een fantasievolle manier met het jaarfeest en het seizoen te verbinden.

Rond Sinterklaastijd klonk haast iedere dag weer de vraag: 'Waar is het grote boek?' Dan werd het boek uit de kast gehaald en meegenomen naar de zelfgebouwde boot van kisten en planken waarna er zogenaamd uitgebreid in gelezen werd. De Pieten waren druk bezig met de pakjes die in de klompjes, sloffes en schoenen bij de haard van blokken werden gestopt. Ernstig en ijverig verbeelden de kinderen waar ze zo vol van zijn.

Ook in de viering van verjaardagen komt het jaarritme voor kinderen individueel tot uitdrukking. Bij BSO Madelief wordt de **verjaardag** van het kind alleen gevierd wanneer het op die dag dat het de opvang bezoekt ook zijn verjaardag viert in de klas. Er wordt dan voor het kind gezongen en het kind mag iets uitzoeken uit het muziekdoosje. **Er wordt niet getrakteerd** omdat dit al op school gebeurd is.

2.5 Wennen

In overleg met de ouders wordt voor ieder kind individueel bekeken wat de beste manier is om in te stromen. Omdat de kinderen die instromen elkaar kennen al en is wennen niet nodig want de kinderen zijn bekend met elkaar. Tijdens het intakegesprek kunnen ouders even de sfeer proeven en kennismaken met de PM'ers. Wanneer het kind daarna daadwerkelijk voor de eerste keer komt gaat het mee in de stroom van de andere kinderen uit de klas die naar de opvang gaan. In overleg met ouders komen zij al dan niet hun kind eerder ophalen.

2.6 Relatie kind- PM'er, mentor, begeleider kind ratio (BKR) en achterwacht regeling

Een goede relatie tussen het kind en de PM'er is de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Vanuit de gehechtheid relatie met de PM'er ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon.

Ieder kind is toegewezen aan zijn of haar mentor en weet wie dit is en dat ze die aan kunnen spreken wanneer ze ergens mee zitten.

Tijdens het intakegesprek krijgt u te horen welke PM'er aan uw kind wordt toegewezen en dat kunt u thuis bespreken met uw kind. Een keer per jaar zal de mentor het kind "gericht" observeren en die bevindingen vastleggen op het daarvoor bestemde formulier (zie bijlage). Een keer per jaar wordt u uitgenodigd voor een oudergesprek en worden de bevindingen met de ouders besproken. In geval van gesignaleerde bijzonderheden of problemen zullen we met instemming van de ouders in samenwerking met school

(leerkracht en/of zorgteam) zoeken we naar de juiste oplossing en waar mogelijk adviseren en doorverwijzen naar externe hulp. Zie voor het mentorbeleid de bijlage.

De opvang tot 15.00 en 18.30 uur vindt plaats in de basisgroepen woonkeuken/Tomte en de zaal. In vakanties maken we in plaats van de ruimte van Tomte tot 13.30 uur gebruik van de kleuterklas. Er zijn 2 groepen van maximaal 20 (per januari 2019 22) kinderen en 1 groep van maximaal 10 (per januari 2019 11) kinderen. De BKR is 1 op 10/11. Iedere groepsruimte heeft dus 2 PM'ers bij 20 (per januari 2019 22) kinderen. Op vrijdag en woensdag zijn we in woonkeuken/Tomte ruimte. Na de maaltijd is er een open deuren beleid.

De kinderen variëren in leeftijd van 4 tot en met 13 jaar (tot wanneer zij de basisschool verlaten); broertjes en zusjes zitten zo mogelijk bij elkaar in de groep. De groepen zijn dus verticaal van opbouw.

Zie voor achterwacht regeling beleid Veiligheid en Gezondheid.

2.7 Basisgroep en opendeurenbeleid

Opendeuren beleid. Alle kinderen weten goed tot welke groep (basisgroep) zij behoren en welke PM'ers er bij hen horen. Na de maaltijden mogen de kinderen ook bij de burens in de andere groepsruimtes spelen.

Wanneer een PM'er merkt dat het te druk wordt in een groepsruimte of het spel te luidruchtig is, dan kunnen de kinderen terug naar hun eigen groepsruimte worden gestuurd. Zo blijft de sfeer in de groepsruimtes rustig en overzichtelijk. Kinderen kunnen zelf kiezen of ze aan een activiteit (bijv. koekjesbakken, boetseren) willen meedoen of niet. Sommige moeilijkere activiteiten zijn alleen voor oudere kinderen. Ieder kind heeft dus zijn vaste basisgroep waar hij/zij eet, drinkt, fruit eet en naar het voorlezen luistert. De andere kinderen blijven in de woonkeuken en gaan samen met de grotere kinderen die dan komen (pakket B) in de woonkeuken aan tafel.

Op maandag en donderdag gaat een groep van 10 (per januari 2019 11) kinderen met als richtlijn vanaf klas 1 samen met 1 PM'er om 15.15 uur naar de gymzaal in school. Daar eten zij een rijstwafel voordat ze een balspel gaan doen. Dit kunnen kinderen uit verschillende basisgroepen zijn.

Tijdens gewone schoolweken (ma, di en do) en vakanties/studie/planningsdagen van de school gaat vanaf 17.30 uur, wanneer de BKR dat toelaat, de zaal dicht en worden de kinderen in de woonkeuken/Tomte opgevangen en kan er een PM'er andere taken uitvoeren zoals bijvoorbeeld oudergesprekken uitvoeren/voorbereiden, coaching gesprekken etc.

Tijdens vakanties en studiedagen beginnen er volgens planning PM'ers om 8.00 uur, om 08.30 uur en de andere PM'ers komen om 9.30 uur. Aan het eind van de dag vertrekken er PM'ers vanaf 17.00 uur wanneer de BKR dat toelaat en sluiten er PM'ers af om 18.30

uur. Wij zullen in de vakantiebrief aan de ouders aangeven welke PM'ers de BSO openen en welke PM'ers afsluiten.

Bezetting vakanties/studie/planningsdagen van de school				
Weekdagen	Vanaf 08.00 uur	Vanaf 08.30 uur	Vanaf 09.30 uur	Vanaf 14.30 uur
Maandag	1 PM'er	1 PM'er	3 PM'ers	
Dinsdag	1 PM'er	1 PM'ers	3 PM'ers	
Woensdag	1 PM'ers		1 PM'er	
Donderdag	1 PM'ers	1 PM'ers	3 PM'ers	1 PM'er
Vrijdag	1 PM'er		1 PM'er	

Bezetting gewone schoolweken		
Weekdagen	Vanaf 12.30 uur	Vanaf 14.30 uur
Maandag	4 PM'ers	1 PM'er
Dinsdag	5 PM'ers	
Woensdag	2 PM'ers	
Donderdag	4 PM'ers	2 PM'ers
Vrijdag	1 PM'er	1 PM'er

Wanneer uw kind op een woensdag of vrijdag in de woonkeuken/Tomte ruimte wordt opgevangen en niet in de zaal en in de vakanties tot 13.30 uur in de kleuterklas wordt opgevangen dan heeft u hiervoor toestemming verleend middels het contract.

Tijdens de vakantie/studie/planningsdagen van de school is het mogelijk dat delen van basisgroepen worden samengevoegd voor een speciale activiteiten zoals bijvoorbeeld een speurtocht, onder leiding van 1 PM'er op max 10 (per januari 2018 11) kinderen.

2.8 Sociale veiligheid

De PM'ers proberen door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken:

- Dat zijn/haar aanwezigheid op prijs gesteld wordt
- Dat er belangstelling is voor de persoonlijke ervaringen van een kind
- Dat er belangstelling is voor persoonlijke emoties van een kind
- Dat elkaars eigenheid gerespecteerd wordt
- Dat er vertrouwen is in elkaar
- Dat er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan
- Er rekening wordt gehouden met elkaar
- Er geprobeerd wordt elkaar te begrijpen

Wanneer kinderen zich sociaal veilig voelen durven zij tot (fantasie)spel te komen. De PM'ers proberen de kinderen op hun gemak te stellen door te vragen hoe de dag was (open vragen stellen), hoe het met huisdieren, familieleden en interesses van het kind gaat. Wat heb je in het weekend gedaan? Hoe is het met je hamster? Hoe was het verjaardagsfeestje? Wanneer kinderen op hun gemak zijn en vertrouwen hebben in hun

omgeving gaan zij zelf hun omgeving verkennen en durven zij zichzelf te laten zien, hun eigen ideeën vorm te geven en uit te spelen.

Mocht het toch voorkomen dat het gedrag van een kind de veiligheid en/of sociale veiligheid van andere kinderen in gevaar brengt dan kan dat een reden zijn het contract met directe ingang op te zeggen.

Dit besluit wordt genomen door de directie in samenwerking met de PM'ers. Andere ouders kunnen aan dit beleid geen rechten ontleen vanuit hun beoordeling over de sociale veiligheid van hun kind(eren).

2.9 Persoonlijke interesses ontdekken en ontwikkelen

Kinderen hebben persoonlijke behoeften en voorkeuren wat betreft spel en interessegebieden. Doordat er in de groepsruimtes over het algemeen een rustige sfeer is en kinderen buiten kunnen rennen en sjouwen etc. biedt dit alle mogelijkheden tot verschillende vormen van bezig zijn. Ieder kind kan een plek opzoeken waar zij/hij de sfeer vindt waar hij/zij behoefte aan heeft, om alleen, met z'n tweeën of in een groepje te spelen. Ook de verschillende leeftijdsfasen vragen uitdagingen die daarbij horen, zie onderstaand beleid voor kinderen vanaf 9 jaar.

In de groepsruimtes wordt naast rustig fantasie/naboetsingspel ook veel geknipt, geplakt, geknutseld en getekend. Er zijn boeken waaruit kinderen ideeën kunnen opdoen en er is volop materiaal (papier, lijm, scharen, vouwpapier, touwtjes, plakband, etc.).

In de spelletjeskast zijn veel spelen/puzzels te vinden en ook diverse soorten boeken/tijdschriften zodat kinderen zich ook terug kunnen trekken en rustig kunnen lezen op de bank. Wanneer een kind aangeeft bijv. van Donald Duck te houden of van dieren of aangeeft dat Vier op een rij z'n lievelingsspel is spelen wij hierop in als het mogelijk is door iets in die gading aan te schaffen. Wanneer kinderen zin hebben om te kokkerellen (koekjes bakken, jam maken, pannenkoeken bakken etc.) en er ruimte voor is behoort dit tot de mogelijkheden.

Regelmatig komt in het praktisch werkoverleg de vraag naar voren: Hebben de kinderen voldoende uitdaging? Waar heeft dit of dat kind behoefte aan? PM'ers zien waar kinderen enthousiast over zijn of komen daar door een gesprekje met een kind achter. Dan kan er materiaal aangeschaft worden waardoor kinderen gestimuleerd worden hun interesses/talenten uit te bouwen. Wij proberen met ons totale aanbod aan te sluiten bij de ontwikkeling van de kinderen om zo de ontwikkeling van hun persoonlijke competenties te bevorderen. Door een breed aanbod kunnen kinderen de vaardigheden waar ze aan toe zijn oefenen (motorisch, cognitief, taal, sociaal).

Tijdens de vlinderperiode bouwt de PM'er buiten de werkplaats op, vandaag kunnen de grotere kinderen vlinders figuurzagen en beschilderen. Nadia begint enthousiast, met behulp van de PM'er, aan haar vlinder. Die hoekjes zijn best lastig maar met een beetje hulp verschijnt daar een heuse echte vlinder. Aan het einde van de dag neemt Nadia trots haar vlinder mee naar huis.

Martin vertelt enthousiast dat hij op circus zit en later misschien in een circus wil werken. In het werkoverleg komen we erop dat een circus bij veel kinderen tot de verbeelding spreekt. Er wordt besloten twee eenwieliers aan te schaffen. Door te oefenen aan het hekje en aan de hand van een PM'er krijgt al snel het eerste kind het onder de knie. Dit werkt aanstekelijk en al snel rijden er meer kinderen op de eenwieliers rond en oefenen ze acts door met ballen over te gooien. Deze circus trucs kunnen weer voortgezet worden wanneer in de zomervakantie de deuren van Circus Madelief openen.

Door kinderen complimenten te geven, hulp te bieden en aan te moedigen groeit het zelfvertrouwen om nieuwe dingen (zoals schommelen, veterstrikken, eenwieliers, knippen, brood smeren, voorstelling maken etc.) te leren en aan te gaan. Dit bevordert een positief zelfbeeld, de ontwikkeling van het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid.

Bas heeft al vaak deeg gemaakt met behulp van de PM'er. Langzamerhand leert hij dit helemaal zelfstandig te doen. Met behulp van het kookboek en de weegschaal weegt hij boter, suiker en meel af en kneedt dit tot een mooi deeg voor koekjes. De kleine kinderen krijgen daarna van hem elk een stukje deeg om koekjes van te vormen.

2.10 Buitenspelen en beleid buitenspelen oudere kinderen

De kinderen spelen buiten op het schoolplein van de Vrije school Parcival. Het gedeelte van het schoolplein gelegen voor de hoofdingang van de school heet het voorplein. Het gedeelte schoolplein gelegen naast de school is het kleuterplein. De BSO heeft afspraken gemaakt met de Vrije School Parcival over het delen/gebruik van het schoolplein;

Tijdens BSO-uren is het schoolplein, m.u.v. de pauze, haal momenten en kort klassikaal gebruik door een klas, alleen toegankelijk voor kinderen van de BSO.

Van 14.45 uur tot 15.00 uur, wanneer klas 1 t/m klas 6 uitgaan, spelen de kinderen van de BSO op het kleuterplein om zo het overzicht zo goed mogelijk te behouden.

Daarna is het schoolplein uitsluitend voor kinderen van de BSO beschikbaar en dienen de andere ouders en kinderen die niet bij de BSO horen het schoolplein te verlaten.

Na 15.00 uur is er op woensdag en vrijdag niet voortdurend toezicht bij het buitenspelen op het schoolplein. Dit betekent dat het mogelijk is dat de PM'er binnen is om een pleister te plakken of af te ruimen e.d. Uiteraard loopt hij/zij regelmatig naar buiten om te kijken hoe het daar gaat. Zo wordt voorkomen dat alle kinderen tegelijk binnen of buiten moeten zijn en leren de kinderen om zelf hun kleine conflictjes op te lossen, hulp te halen indien nodig en ontwikkelen de kinderen hun morele kompas. De kinderen spelen dan op het voorplein zodat ze vanuit de groepsruimte te zien zijn voor de PM'er.

Oudere kinderen gaan steeds meer een eigen leven leiden. Hun wereld wordt groter en ze zijn nieuwsgierig. Vanuit hun vertrouwde omgeving trekken zij er thuis op uit om zelf

de buurt te verkennen. Zij maken afspraken om bij andere kinderen te spelen om zo te ontdekken en ervaren wat daar de gewoontes zijn, hoe andere huizen zijn, hoe andere kinderen buitenspelen. Door zonder toezicht buiten te spelen oefenen kinderen hun zelfstandigheid en ervaren ze zichzelf op een andere manier. Daarom is het goed dat kinderen zelfstandig buiten kunnen spelen.

Na de maaltijd van 15.15 uur kunnen kinderen vanaf 9 jaar die een zelfstandigheidscontract hebben (zie bijlage toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen) met de PM'er afspreken dat zij op het aangrenzende speelveld gaan spelen en bijvoorbeeld:

- Gaan basketballen of tafeltennis spelen
- Gaan voetballen op het speelveld
- Gaan skeeleren op het speelveld

Er wordt duidelijk afgesproken:

1. Met welke kinderen van de BSO
2. Waar ze heen gaan
3. Hoe laat ze terug zijn
4. Wat de regels zijn waar ze zich aan moeten houden

Ouders moeten eenmalig schriftelijk toestemming geven dat hun kind zoals hierboven beschreven zelfstandig mag buitenspelen, zie bijlage voor het formulier toestemming zelfstandig buitenspelen. Er wordt ook een contract met het betreffende kind besproken en door het kind ondertekend. Het contract wordt ontbonden wanneer een kind zich niet zelfstandig gedraagt buiten het schoolplein en dingen doet die niet horen of zich niet houdt aan de gemaakte afspraken.

Wanneer een kind met Pakket B (opvang van 14.45 uur tot 18.30 uur) niet zelfstandig uit school naar de opvang komt (**spijbelen**) dan zullen wij in de school navraag doen bij de leerkracht, of het kind op school is geweest. Daarna gaan wij op het schoolplein zoeken naar het kind en wanneer het daar niet is bellen wij de ouders en vragen of de afwezigheid geoorloofd is. Blijkt dat het kind ongeoorloofd afwezig is dan valt dit niet onder de verantwoordelijkheid van de BSO omdat het kind daar niet is aangekomen. Komt de afwezigheid meer dan 2 keer voor dan kunnen we het contract per direct opzeggen. Voor kinderen die van de Montessorischool komen maken we hierover individueel met de ouders afspraken.

2.11 Omgangsregels en interactie

Om samen goed overweg te kunnen en het prettig met elkaar te hebben zijn er een aantal gewoonten/regels die voor de meeste kinderen al vanzelfsprekend zijn en tot de normale *sociale vaardigheden* behoren. In een groep kunnen kinderen hun sociale vaardigheden oefenen en ontwikkelen. Door goede gewoonten voor te leven en te doen leren de kinderen respect te hebben voor elkaar, de spullen en de omgeving. De 10 belangrijkste omgangsregels staan zichtbaar op ooghoogte van de kinderen die kunnen lezen in de woonkeuken en zaal. Zie Beleid Veiligheid en Gezondheid voor BSO-regels.

Sommige gewoontes/regels hebben ook betrekking op de veiligheid. Beetje bij beetje worden nieuwe kinderen op de hoogte gesteld van de gewoontes. Soms zijn kinderen nog te klein om bepaalde 'regels' te begrijpen; wij zien het dan als taak ze dit met liefde en geduld bij te brengen zodat ze als ze wat groter zijn deze omgangsvormen als vanzelfsprekend zullen ervaren. Mocht dit onverhoopt niet of onvoldoende lukken en komt daarmee de (emotionele) veiligheid van de andere kinderen in gevaar dan kan dit reden zijn het contract op te zeggen.

We proberen een kind te leren dat:

- Bij aankomst geef je de PM'er een hand
- Je beleeft bent
- Je luistert naar de PM'er en de andere kinderen
- Je op je beurt moet wachten;(soms is je speelgoed bezet)
- Je dingen moet delen; (de potloden zijn van iedereen)
- Je naast elkaar kan spelen, elkaar moet kunnen verdragen
- Het niet leuk is een ander te plagen of pijn te doen
- Je geen lelijke woorden mag zeggen
- Je niet aan spullen van de leiding komt of spullen van andere kinderen pakt
- Je moet leren stil te zijn als er gezongen of verteld wordt
- Gillen en schreeuwen niet prettig is
- Je niet mag rennen of glijden in de huiskamer
- Je binnen op je sokken/sloffes en alleen in de zomer op blote voeten mag lopen
- Je niet in de keuken mag komen omdat dat gevaarlijk kan zijn
- Opruimen erbij hoort; is er iets gemorst dan zelf opruimen
- Deuren niet om mee te spelen zijn
- Voor de maaltijd was je je handen
- Wij eten alleen aan tafel
- Aan tafel zit je netjes
- Aan tafel praat je niet over vieze dingen
- Als je als eerste klaar bent met eten vraag je of je al af mag ruimen of nog even moet wachten
- Je je houdt aan het veilig hanteren van scharen, naalden, messen e.d.
- Binnenspeelgoed binnen blijft
- De W.C. en wastafel niet om te spelen zijn
- Niet meer dan één kind tegelijk in een W.C.
- Als je op de W.C. zit hoort de deur dicht te zijn en anders op een kiertje
- Na toiletbezoek was je je handen
- Heb je een loopneus dan snuit je die en gooi je het zakdoekje meteen in de prullenbak en was je je handen
- Je zorgvuldig omgaat met speelgoed
- Skeelers buiten gebeurt, met kniebeschermers aan
- Met skeelers mag je niet klimmen, glijden, schommelen en in het zand e.d.

- Op het dak van de falcobox klimmen niet mag
- Opruimen hoort erbij
- Je vanaf klas 1 met ijzeren scheppen mag scheppen
- Zand in de zandbak hoort en niet is om mee te gooien
- De schuur/falcobox niet is om in te spelen
- Je niet botst met rijdend materiaal; fietsen horen niet in het zand
- De tuintjes niet om in te spelen zijn
- Je mobieltjes, mp3-spelers elektrisch speelgoed en geluid makend speelgoed in de tas houdt
- Je geen kauwgom of snoep eet; eten en snoepen gebeurt gezamenlijk
- Je bij het weggaan de PM'er een hand geeft
- Je niet in de fietsenrekken mag spelen wel eromheen fietsen b.v.

De actuele huisregels voortkomend uit de actieplannen veiligheid en gezondheid treft u aan als bijlage. Zie tevens document beleid veiligheid en gezondheid.

Door samen te zingen, eten, gesprekken te voeren, etc. kunnen kinderen zich volop sociaal emotioneel ontwikkelen.

Bij het naleven van de goede gewoontes/regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet bestraffende manier benaderd. Voor kinderen die dat nodig hebben worden echter zeer duidelijk de grenzen aangegeven. De PM'er biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp, afhankelijk van de leeftijd van het kind en of het kind vaak over grenzen gaat of niet. Het kan ook zijn dat een kind even uit de situatie gehaald moet worden, bijv. een puzzel moet maken of een tijdje op de bank moet zitten of streng wordt toegesproken. Ouders wordt verteld wanneer er zich een incident heeft voorgedaan.

Buiten ziet de PM'er dat een jongen te hoog in een boom is geklommen. De PM'er weet heel goed dat de jongen weet dat het niet mag omdat het gevaarlijk is en omdat kleinere kinderen het na gaan doen. De jongen overtreedt vaak grenzen. De PM'er roept de jongen bij zich. 'Ik dacht dat jij weet dat je niet zo hoog in de boom mag. Klopt dat?' De jongen beaamt dit. De PM'er zegt streng: 'Dan ga jij nu naar binnen om daar een puzzel te doen want zo kan je niet buitenspelen als je de regels wel weet maar je er niet aan houdt.' De PM'er loopt met de jongen mee naar binnen en zoekt met hem een puzzel uit die hij gaat maken.

Wanneer kinderen ruzie hebben met elkaar komt de PM'er te hulp om dit uit te praten. Het is belangrijk om uit te zoeken wat er is gebeurd en hoe het verder moet, anders kan dit leiden tot structurele conflicten. Door middel van vragen te stellen en te luisteren naar elkaar voelen kinderen zich gezien en begrepen. Hierna stimuleren we de kinderen om zelf tot een oplossing van het conflict te komen.

Vriendschappen tussen kinderen worden gewaardeerd. Van vriendschappen groeien kinderen emotioneel behalve als vriendschap ertoe leidt dat kinderen zich totaal buiten

de groep plaatsen. Wanneer vriendschappen leiden tot isolatie of conflicten of (ongelijkwaardig) claimgedrag dan zal de PM'er dit met de ouders bespreken en voorstellen het spelen met anderen kinderen te stimuleren.

2.12 Zindelijkheid

Bij BSO Madelief kunnen kinderen die niet zindelijk zijn **niet** aangenomen worden. Wanneer kinderen terugvallen na aanname wordt er samen met de ouders gezocht naar oplossingen/mogelijkheden, waarbij hulp van buitenaf nodig is, zodat het kind kan blijven. Valt dit niet te realiseren dan wordt het contract opgezegd.

Onder zindelijkheid verstaan wij:

- Niet meer dan 2 plasongelukjes in de maand
- Geen poepbroeken m.u.v. een diarree ongelukje
- Het kind moet in staat zijn zelfstandig naar het toilet te gaan

3. De organisatie

3.1 Bestuurlijke organisatie

Sinds 1 januari 2007 is BSO Madelief een zelfstandige onderneming (V.O.F.), los van de Vrije School Parcival, zodat de kwaliteiten van schooltijd en vrije tijd beide goed verzorgd kunnen worden.

De Vrije School Parcival, BSO Madelief en Stichting Opvang Anders hebben een convenant met elkaar afgesloten en zijn samen de Brede Vrije school Amstelland.

De houders van BSO Madelief zijn Nora de Vries en Janneke Scheffer. BSO Madelief heeft een vergunning voor 50 (per januari 2019 55) kindplaatsen.

BSO Madelief heeft ook een convenant met de Vrije School Parcival om de naschoolse opvang voor de kinderen van de Vrije School Parcival te verzorgen. Wanneer er voldoende plek is staat de BSO ook open voor kinderen van andere scholen.

3.2 Inschrijving, plaatsing, verandering en opzegging

Iedere ouder/verzorger kan het inschrijfformulier en het meest actuele pedagogisch beleidsplan van BSO Madelief vinden op de site van de school onder het kopje "ouders" (dan kan er weer gekozen worden voor een kopje "ouders" en dan klappt er een menu uit waaronder BSO Madelief staat. Wij bieden bij voorkeur opvang voor maximaal 3 lange dagen per week met eventueel nog een korte dag per week.

Wanneer de inschrijving heeft plaatsgevonden dan geldt die datum als datum van inschrijving op de wachtlijst. Deze regel geldt ook voor ieder volgend kind uit het gezin. Dus s.v.p. broertjes en zusjes tijdig inschrijven. Kinderen van de Vrije school Parcival met broertjes/zusjes op de BSO en medewerkers van de Brede Vrije school Amstelland hebben voorrang op de wachtlijst. Twee maanden voor de gewenste instroomdatum doet de BSO (wanneer er plek is en uw kind zindelijk is) een aanbod dat 7 dagen geldig is, wanneer u dit accepteert dan wordt er een contract opgesteld. Daarna volgt het intakegesprek. Na het intakegesprek kan het kind op de afgesproken datum starten bij BSO Madelief. Accepteert u het aanbod niet dan gaat de plek naar een ander kind en komt uw kind wanneer u dat wenst weer onder aan de wachtlijst te staan. BSO Madelief staat niet open voor kinderen met een cluster 3 en 4 verwijzing, kinderen die naar het SBO gaan en kinderen die niet zindelijk zijn. Wanneer na toelating bij de BSO blijkt dat een kind niet zindelijk is of een terugval heeft dan behouden wij ons het recht voor het contract met in achtneming van een maand opzegtermijn op te zeggen.

Kinderen zijn niet zindelijk wanneer zij in hun broek poepen (uitgezonderd een incidenteel ongelukje met diarree) en meer dan 2 keer per maand tijdens BSO-tijd in hun broek plassen en/of niet zelfstandig naar de WC kunnen gaan.

Wanneer BSO Madelief een kindplaats kan aanbieden wordt er per mail contact opgenomen om te overleggen welke dagen beschikbaar zijn.

Daarna wordt het contract digitaal ter ondertekening aangeboden. Wanneer het contract ondertekend is door beide partijen kan het kind, na het intakegesprek met de ouder(s), op de afgesproken datum starten.

Tijdens het intakegesprek zal het wenselijk ter sprake komen en ontvangen de ouders een brief "Welkom bij BSO Madelief" (zie bijlage) waarin de belangrijkste afspraken nog eens benoemd worden.

Veranderingen en opzeggingen van dagen dienen per mail te worden gedaan voor de 1ste van de maand of voor de 15de van de maand. Zegt u 31 augustus op dan wordt uw kind per 30 september uitgeschreven. Zegt u 4 september op dan wordt het kind per 15 oktober uitgeschreven. Zegt u 20 oktober op dan wordt het kind 1 december uitgeschreven. Wanneer de PM'er en/of de groep een kind niet aankunnen wegens moeilijk gedrag of wanneer het vertrouwen in de BSO ontbreekt dan kan BSO Madelief na drie gesprekken hierover met de ouders het contract versneld binnen 1 maand opzeggen. Ook wanneer ouders informatie (b.v. zindelijkheidsproblematiek, gedragsproblemen, hulpverleningstrajecten etc.) achterhouden tijdens het intakegesprek kan dit een reden zijn het contract versneld te beëindigen.

BSO Madelief kan wegens bedrijfstechnische omstandigheden, bijvoorbeeld omdat het convenant met de Vrije School Parcival wordt ingetrokken, de huur wordt opgezegd, de schooltijden wijzigen of de wet kinderopvang verandert etc., de aangeboden pakketten A, B, of C veranderen en de contracten opzeggen met een opzegtermijn van 1 maand. BSO Madelief streeft er echter naar de ouders hierover zo mogelijk 6 maanden van tevoren te informeren.

3.3 Huishoudelijke regels

De volgende regels zijn van toepassing:

- Er wordt alleen aan tafel gegeten en er wordt geen snoep, kauwgom, koekjes e.d. van thuis meegenomen. Ook ouders wordt verzocht zich hieraan te houden.
- Geen mobieltjes, mp3-spelers elektrisch speelgoed en geluid makend speelgoed e.d. meebrengen. In de tas houden of aan de PM'er geven.
- Er wordt onder toezicht tot 15.15 uur buiten op het schoolplein gespeeld. Na 15.15 uur is er niet voortdurend toezicht bij het buitenspelen op het schoolplein. Dit betekent dat het mogelijk is dat de PM'er binnen is om een pleister te plakken of af te ruimen e.d. Uiteraard loopt hij/zij regelmatig naar buiten om te kijken hoe het daar gaat. Zo wordt voorkomen dat alle kinderen tegelijk binnen of buiten moeten zijn en leren de kinderen om zelf hun kleine conflictjes op te lossen en hulp te halen indien nodig. Zo ontwikkelen ze hun morele kompas.
- Wandelen (bij een klein uitje) geschiedt alleen maar in de directe omgeving/ buurt van BSO Madelief onder begeleiding.
- Bij het ophalen hebben de ouders de leiding. Het is een goede gewoonte dat de kinderen meteen afronden waar ze mee bezig zijn en werk de volgende keer

afmaken. Ouders zorgen ervoor dat de kinderen hun jas, tas en knutsel/tekeningen meenemen en de PM'ers een hand geven ten afscheid zodat het duidelijk is dat de verantwoordelijkheid is overgedragen. Afscheid nemen/een overgang maken is best moeilijk en daarvoor is het de bedoeling dat dit soepel en eenduidig verloopt en binnen 10 minuten gebeurd is. Het is dus niet de bedoeling dat ouders onderdeel worden van het groepsproces. Ditzelfde geldt voor het brengen van kinderen tijdens vakanties en studiedagen. Wanneer ouders hun kind ophalen en het kind wil nog blijven spelen, is het toch de bedoeling dat ouders hun kind meenemen (niet b.v. dat een ouder nog even weggaat om boodschappen te doen of zelf aanschuift in de huiskamer en mee gaat doen met het groepsproces). Dit ter voorkoming dat de kinderen bij het ophalen gaan onderhandelen over weggaan of blijven. Voor de achterblijvende kinderen is het duidelijker en makkelijker om weer verder te spelen nadat hun vriendje of vriendinnetje is opgehaald. Voor de kinderen die nog blijven is het beter als het groepsproces niet te lang steeds weer onderbroken wordt.

- Van 14.45 tot 15.00 uur is het spitsuur en chaotisch voor de PM'ers omdat er kinderen komen en worden opgehaald. De BSO-kinderen spelen dan op het kleuterplein om overzicht te behouden en de veiligheid zo goed mogelijk te waarborgen. Wij vragen ouders andere broertjes en zusjes niet vooruit te sturen maar bij zich in de buurt te houden en niet ook op het schoolplein te laten spelen/blijven. Wanneer men nog even wil spelen of napraten dan kan dat in de naastgelegen speeltuin maar niet op het speelplein van de school en BSO.
- Afmelden kan 's ochtends schriftelijk in de agenda bij de keuken van BSO Madelief of telefonisch graag van 12.30 tot 12.55 uur. Tel: 06-23295574
- Wanneer een andere volwassene het kind ophaalt dan de ouders/verzorgers dient deze persoon van tevoren toestemming te hebben verkregen via het formulier 'ophalen door derden', anders kan het kind niet meegegeven worden. In de bijlage staat het formulier 'ophalen door derden'.
- Incidenteel extra opvang is alleen mogelijk wanneer dit minstens 1 dag van tevoren is gevraagd en toegestaan; de samenstelling van de groep moet dit toelaten. Voor de extra dagdelen opvang krijgt u een extra rekening. Het is niet mogelijk dagen te ruilen.
- In de weken voorafgaande aan vakantie of studiedag wordt gevraagd of kinderen wel of niet komen. Uiterlijk 1 week van tevoren behoren wij te weten welke kinderen er gaan komen. Dit i.v.m. het plannen van het vakantieprogramma.
- Bij het toedienen van medicijnen door een PM'er dient van tevoren het formulier toediening medicijnen te worden ingevuld en ondertekend (zie bijlage). Het protocol geeft duidelijk aan dat wij geen medicijnen zonder doktersvoorschrift mogen toedienen. Daaronder vallen b.v. alle zelfhulpmiddelen zoals paracetamol en homeopathische medicijnen.
- Wanneer een kind een dieet heeft dan dienen de ouders zelf de benodigde voedingsmiddelen mee te geven en te bekostigen.

- Wanneer kinderen tijdens aanwezigheid bij de opvang ziek worden wordt er gehandeld volgens het protocol zieke kinderen (zie bijlage).
- De kinderen dienen op tijd, dus voor 15.00 uur en voor 18.30 uur, te worden opgehaald. Het is fijn voor de kinderen, leidsters en ouders wanneer de overdracht en het afscheid in rust kunnen gebeuren iedereen echt om 15.00 uur of 18.30 uur klaar is.
- Uit respect voor de kinderen en de PM'ers houdt BSO Madelief zich het recht voor het contract per direct op te zeggen wanneer ouders 2 keer hun kinderen te laat komen ophalen. Zorg dus voor een achterwacht die in geval van file e.d. de kinderen op tijd op kan halen en laat het de BSO even weten dat de noodpersoon (die hebt u ingevuld bij aanmelding bij de BSO) komt.
- Gelieve tussen 15.15 en 15.45 en tussen 17.00 en 17.30 geen kinderen op te halen want dan wordt er brood en/of fruit gegeten met een verhaal.
- Tijdens de vakanties kunt u uw kind tussen 8.00 uur en 10.00 uur brengen, niet later. Om 10.00 uur start het groepsproces en horen alle kinderen er te zijn. Na 10.00 uur kan het zijn dat wij weg zijn i.v.m. een uitstapje.
- Kinderen vanaf klas 1 die in het bezit zijn van een zwemdiploma A en B en liefst C mogen, indien de ouders toestemming geven, in vakanties en op studiedagen mee naar het zwembad.
- Van ouders wordt verwacht dat wanneer zij hun kind plots niet zelf op kunnen halen zij de noodpersoon inschakelen om hun kind te laten ophalen en dan pas bellen door wie het kind op tijd wordt opgehaald.
- Wanneer een kind na aankomst, ongeoorloofd, meer dan 2 keer, de BSO verlaat (**weglopen**) dan zoeken wij het kind in en om de school en bellen hierover met de ouders. Vervolgens gaan wij na de 1ste keer hierover in gesprek met de ouders hoe dit te voorkomen. Bij de 2de keer zien wij ons genoodzaakt het contract per direct te beëindigen.

3.4 Contact met ouders

Wij hechten veel waarde aan goede contacten met alle ouders/verzorgers om zo te komen tot een optimale samenwerking.

De middelen die we hiervoor gebruiken zijn:

3.4.1 Intakegesprek

Tijdens dit gesprek ontvangen ouders/verzorgers mondeling informatie over de gang van zaken in BSO Madelief en krijgen zij te horen welke PM'er de monitor van hun kind zal zijn. 1 keer per jaar zal de mentor het kind "gericht" observeren en die bevindingen vastleggen op het daarvoor bestemde formulier. 1 keer per jaar wordt u uitgenodigd voor een oudergesprek en worden de bevindingen met de ouders besproken. In geval van gesignaleerde bijzonderheden of problemen zullen we met toestemming van ouders, in samenwerking met ouders en school (leerkracht en/of zorgteam) zoeken naar de juiste oplossing en zo nodig doorverwijzen naar passende instanties voor verdere hulp/advies.

Ook krijgen de ouders de brief "Welkom bij BSO Madelief" (zie bijlage) waarin de belangrijkste regels en afspraken op een rijtje staan. Eventuele vragen worden beantwoord, er wordt een rondleiding gegeven en afspraken gemaakt over het wennen. Er wordt ouders gevraagd te vertellen over het kind in de thuissituatie en of er bijzonderheden zijn.

3.4.2 Prikbord

Op het prikbord worden belangrijke zaken vermeld zoals E-mailadressen van de OC (oudercommissie) en welke PM'er op welke dag werkt, extra opening/sluitingsdagen, besmettelijke ziektes, bestuurlijke informatie, mededelingen e.d.

3.4.3 Oudergesprek

Op aanvraag van ouders of PM'er kan er een oudergesprek plaats vinden. Bij het ophalen is er de mogelijkheid te informeren hoe de dag van het kind verlopen is. Een keer per jaar zal BSO Madelief de ouders uitnodigen voor een oudergesprek n.a.v. de kind observatie. De observatiegegevens en gespreksverslagen worden in ons digitale administratieprogramma KOV-net in een beveiligde omgeving bewaard volgens de regels van de AVG. Tijdens dit gesprek worden de bevindingen vanuit de kind observaties met de ouders besproken.

3.4.4 Oudercommissie.

BSO Madelief heeft een oudercommissie (OC) en een oudercommissiereglement. Wie de leden van de OC zijn staat vermeld op het prikbord. Tevens is BSO Madelief aangesloten bij BOinK (Belangenvereniging ouders in kinderopvang).
oudercommissie.bso.madelief@hotmail.com

3.4.5 Nieuwsbrief

Regelmatig ontvangt u per mail de nieuwsbrief van BSO Madelief.

3.4 Klachtenprocedure

Regels, afspraken en procedures kunnen helaas niet voorkomen dat ouders soms een klacht hebben. Klachten zijn altijd bespreekbaar, zullen professioneel behandeld worden volgens de klachtenprocedure. De klachtenprocedure zit als bijlage 2 bij dit pedagogisch beleidsplan.

3.5 Toezicht, veiligheid en hygiëne

BSO Madelief dient te voldoen aan de regels zoals deze gesteld zijn in de wet kinderopvang. De GGD is het controlerende orgaan en zij doen verslag in een inspectierapport dat te lezen is op de site van de school onder het kopje "ouders" BSO Madelief.

Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid en gezondheid uitgewerkt in een actief veiligheidsbeleid.

Protocollen horen niet alleen op schrift te staan maar het is belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een brand of ongeval.

Jaarlijks oefenen we met het personeel zodat iedereen weet waar die protocollen liggen, wat er in staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Zodoende kunnen ze geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden. De oudercommissie neemt in samenwerking met de houders het veiligheidsbeleid jaarlijks door.

Van alle kinderen die een contract hebben met BSO Madelief hebben de ouders een noodpersoon ingevuld zodat BSO Madelief op de hoogte is van wie er naast de ouders gebeld kunnen worden in geval van nood. Deze persoon/en worden ook ingeschakeld door de ouders wanneer zij niet tijdig hun kind op kunnen komen halen. **Het is de verantwoordelijkheid van ouders veranderingen schriftelijk door te geven aan BSO Madelief.**

Het komt voor dat richtlijnen en regels in strijd zijn met andere regels of met de pedagogische uitgangspunten die BSO Madelief hanteert. In zo'n geval zullen wij met de oudercommissie en betreffende instanties in overleg treden om zo de best mogelijke oplossing te vinden.

4. Personeelsbeleid

4.1 Algemeen

De eindverantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid ligt bij de houders van BSO Madelief. De houder draagt er zorg voor dat taken zoals ziekteverzuimbegeleiding, het voeren van functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken, coaching en begeleiding, werving en selectie uitgevoerd worden. De PM'ers die in dienst zijn bij BSO Madelief werken op basis van de CAO Kinderopvang en hebben minimaal het opleidingsniveau SPW 3 conform de wet. Bij voorkeur hebben zij een HBO werk/denk niveau en aantoonbare ervaring met het werken vanuit de antroposofie of affiniteit met het werken op basis van het antroposofisch mensbeeld.

Alle vaste medewerkers zijn aangemeld met een geldig VOG bij het personenregister en worden continu gescreend. De Assistent Leidinggevende en de Pedagogisch Beleidsmedewerker zijn in dienst bij BSO Madelief op basis van de CAO-kinderopvang. De medewerkers worden door het jaar heen gecoacht door de Pedagogisch Beleidsmedewerker en samen stellen zij volgens de SMART methode (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden) een POP (Persoonlijk OntwikkelingsPlan) op. Op deze manier kunnen leer/ontwikkeldoelen concreet en meetbaar worden.

Naast de verplichte opleiding BHV/EHBK (Eerste Hulp Bij Kinderen) professionaliseren de medewerkers zich ook verder door cursussen/opleidingen te volgen, bijvoorbeeld vanuit de antroposofie. Omdat vaste leiding op een groep belangrijk is wordt er gestreefd om in geval van ziekte vaste invalkrachten in te zetten. Lukt dit niet dan maken wij gebruik van een uitzendbureau dat is gespecialiseerd in personeel voor de kinderopvang.

De BSO vraagt van leerlingen van het ROC die een snuffelstage komen doen en leerlingen van de Vrije School, die vanuit hun middelbare school een sociale stage komen doen, geen VOG, bewijs van goed gedrag. De bedoeling van de stage is dat er kennisgenomen en ervaring opgedaan wordt over hoe de werkomgeving is in de kinderopvang. De ROC en vrije school leerlingen dragen geen verantwoordelijkheid en zijn boventallig, ze zijn als het ware op visite.

BSO Madelief is een erkend leerbedrijf. Dit houdt in dat wij stageplekken bieden aan studenten van verschillende opleidingen volgens de regels van de CAO-kinderopvang. De begeleiding wordt gedaan door de pedagogisch beleidsmedewerker. Bij het bepalen van de inzet van de studenten wordt rekening gehouden met de opleidingsfase waarin zij zich op dit moment in bevinden. BSO Madelief wisselt ervaringen uit met andere BSO 's op antroposofische basis. Wanneer wij een medewerker voor een dag boventallig uitwisselen, met een andere BSO om even bij elkaar te snuffelen, dan vragen wij hiervoor geen VOG aan. De betreffende medewerker heeft een geldig VOG voor de eigen locatie. Iedere dag is er een praktisch en pedagogisch werkoverleg van een kwartier, voor aanvang van de opvang.

5. Bijlagen

- 1 Protocol Kindermishandeling
- 2 Klachtenprocedure BSO Madelief
- 3 Calamiteitenplan BSO Madelief
- 4 Formulier toediening medicijnen BSO Madelief
- 5 Toestemmingsformulier ophalen door derden BSO Madelief
- 6 Protocol zieke kinderen BSO Madelief
- 7 Vuurprotocol
- 8 Timmerprotocol
- 9 Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen
- 10 Welkom bij BSO Madelief
- 11 Mentorbeleid
- 12 Kind observatieformulier BSO Madelief
- 13 Literatuurlijst
- 14 Regels zelfstandig buitenspelen op het 'andere plein'
- 15 Richtlijnen grote uitstapjes
- 16 Richtlijnen kleine uitstapjes in de buurt
- 17 Adressen

Bijlage 1 Protocol Kindermishandeling

Wij hanteren het Protocol kindermishandeling van de branchevereniging versie juni 2018. Het protocol kunt u vinden op de website van de school onder het kopje ouders/BSO Madelief.

Bijlage 2 Klachtenprocedure BSO Madelief

Wij streven ernaar in moeilijke tijden bezwaren en klachten van ouders positief te benaderen. Het is in het belang van ouders en pedagogisch medewerkers om in een sfeer van overleg de klacht bespreekbaar te maken en samen naar een voor beide partijen bevredigende oplossing te zoeken.

Hoe werkt de klachtenprocedure?

- A. U kunt eerst de interne klachtenprocedure vanaf stap 1 volgen
- B. Als deze niet naar een voor beide partijen bevredigende oplossing leidt dan kunt u de externe klachtenprocedure starten.

Stap 1

Neem contact op met de pedagogisch medewerker in de organisatie die met de klacht te maken heeft. Wees openhartig over uw ontevredenheid; vaak biedt een open gesprek al een oplossing.

Stap 2

Als de eerste stap niet tot een bevredigende oplossing leidt, zet dan uw klacht of vraag op papier en richt u tot de assistent leidinggevende Sacha Steenvoorden.

bso.madelief.amstelveen@xs4all.nl

Deze zal u dan binnen 14 dagen uitnodigen voor een gesprek met de betreffende pedagogisch medewerker erbij.

Stap 3

Mocht dit gesprek niet het gewenste resultaat hebben richt dan uw schriftelijke klacht of vraag aan de houders van BSO Madelief. bso.madelief.amstelveen@xs4all.nl t.a.v. Nora de Vries. Deze zal u dan binnen 14 dagen samen met de assistent leidinggevende en eventueel de betreffende pedagogisch medewerker uitnodigen tot een gesprek.

Stap 4

Bent u niet tevreden met de beslissing of het antwoord voortkomend uit stap 3, dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij Klachtloket Kinderopvang, gevestigd te Den Haag www.klachtloket-kinderopvang.nl of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie Kinderopvang www.degeschillencommissie.nl hier kunt u ook het reglement vinden.

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie.

Bijlage 3 Calamiteitenplan BSO Madelief

In geval van een calamiteit/ongeval:

1. Blijf rustig
2. Maak een inschatting van de situatie
3. Stel de kinderen gerust
4. Bepaal wat er moet gebeuren (kinderen evacueren, anderen alarmeren)
5. Bel indien nodig 112, ambulance, de ouders, dokter, spoedpost Amstelland, neem vooraf altijd eerst telefonisch contact op spoedpost Amstelland: 020-4562000
6. Bel indien nodig de achterwacht
7. Zorg dat achteraf iedereen (ouders, leiding) een goed verslag krijgt van het gebeurde.

Het volgende moet in orde zijn:

1. Calamiteitenformulier is ingevuld door ouders, up to date (veranderingen zijn doorgegeven door ouders) en goed bereikbaar;
2. Absentielijst is ingevuld aan het begin van de dag
3. Ontruimingsplan hangt aan binnenkant keukenkastdeur;
4. EHBO doos staat/hangt op voor ieder bekende plaats
5. Map kind gegevens ligt op de vaste plek
6. Alle medewerkers zijn op de hoogte van het bovenstaande

In geval van een ongeval wordt er als volgt gehandeld:

1. Kleine wondjes en ongevallen worden door ons zelf verzorgd. De EHBO-doos staat in het kantoor.
2. Bij een ernstig ongeval wordt de ambulance gebeld of het kind wordt, wanneer we de ouders niet kunnen bereiken, naar de spoedpost Amstelland gebracht. De PM-er die achterblijft informeert alsnog zo snel mogelijk de ouders. Wanneer de nood niet zo hoog is (bijv. vermoeden gebroken arm) worden de ouders gebeld en gevraagd te komen om met het kind naar het ziekenhuis te gaan. Als er een auto en extra persoon aanwezig is kan het kind door het personeel vervoerd worden. In een ander geval wordt een taxi of ambulance gebeld.

Belangrijke telefoonnummers:

Ambulance:	112
Centrale huisartsenpost:	020-4562000
Amsterdamse taxicentrale:	06-52730800
Spoedpost Amstelland:	020-4562000

Bijlage 4 Formulier toediening medicijnen BSO Madelief

Soms kan het wenselijk zijn dat een kind medicijnen toegediend krijgt gedurende zijn verblijf bij BSO Madelief. Dat is een grote verantwoordelijkheid. Er moet op toegezien worden dat het kind zijn medicijnen op tijd krijgt en ook in de juiste hoeveelheid.

Tijdens een drukke dag en met de zorg voor nog zoveel kinderen kunnen weleens fouten gemaakt worden. Als de pedagogisch medewerker daarvoor de verantwoordelijkheid neemt is ze hoofdelijk aansprakelijk voor de gevolgen van deze fouten.

Om te voorkomen dat een pedagogisch medewerker van BSO Madelief hiermee geconfronteerd wordt, hebben wij de volgende maatregelen genomen:

- A. De pedagogisch medewerker kan het toedienen van medicijnen altijd weigeren
- B. Wij dienen geen zelfzorgmiddelen toe. b.v. homeopathische middelen of paracetamol etc.
- C. Als de pedagogisch medewerker bereid is medicijnen te geven, wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd dit formulier te ondertekenen, waarmee zij zelf de verantwoordelijkheid houden/nemen voor het juist toedienen.
- D. De medicijnen dienen in het originele doosje met bijsluiter te worden aangeleverd en uitgeschreven zijn door een arts op naam van het kind.
- E. Naam, dosering, tijd waarop en door wie het medicijn moet worden toegediend, dienen te worden ingevuld.

Naam medicijn: .....

Dosering: .....

Tijd waarop: .....

Door: .....

- F. Er mogen nooit injecties/sondevoeding worden toegediend of andere handelingen verricht worden waarvoor de PM-er niet handelingsbekwaam is.
- G. Hierbij geef ik, ...toestemming medicijnen toe te dienen aan

Naam kind: .....

Naam medicijn: .....

Voorschrift dosering/begin einddatum: .....

Wijze van toediening oraal.....

Tijd waarop: .....

Door: .....

Houdbaarheidsdatum: .....

Waar bewaren: .....

Telefoonnummer huisarts in geval van calamiteit: .....

Ik ben ervan op de hoogte dat BSO Madelief en de pedagogisch medewerkers niet aansprakelijk zijn voor de eventuele gevolgen van het toedienen van dit medicijn. Ook nalatigheid door omstandigheden m.b.t. het toedienen valt niet onder verantwoordelijkheid van BSO Madelief of de pedagogisch medewerkers. De verantwoordelijkheid voor het toedienen door een Pm er blijft bij de ouder.

Plaats, datum: .....

Naam ouder die de voogdij heeft: .....

Handtekening ouder: .....

Bijlage 5 Toestemmingsformulier ophalen door derden BSO Madelief

Bij deze geeft de ouder van:

Voornaam kind: .....

Achternaam kind: .....

Geboortedatum: .....

Toestemming aan BSO Madelief dat bovengenoemd kind altijd mag worden opgehaald door een andere volwassene:

.....

.....

Zonder dat dit vooraf is doorgegeven aan BSO Madelief.

Plaats, datum: .....

Naam ouder: .....

Handtekening ouder: .....

Bijlage 6 Protocol zieke kinderen BSO Madelief

Zieke kinderen kunnen BSO Madelief niet bezoeken. Dit is in het belang van het kind zelf, maar ook in het belang van de in de groep aanwezige kinderen. Is het kind wegens ziekte afgemeld op school dan kan het kind die dag niet naar de BSO komen.

Een kind is ziek als:

- Het koorts heeft
- Het zich niet meer kan handhaven in de groep omdat het zich niet lekker voelt of nog niet voldoende hersteld is
- Er sprake is van een besmettelijke ziekte/aandoening zoals bijvoorbeeld buiktyfus (ook broertjes en zusjes niet), signalen van buikgriep, hoofdluis (tenzij direct behandeld), impetigo/krentenbaard (tenzij afdekken mogelijk is), geelzucht, loopoor (tenzij afdekken mogelijk is), besmettelijke huidinfecties

Soms wordt een kind ziek wanneer het de groep bezoekt. Om de ouders in kennis te stellen maken we gebruik van de gegevens van de stamkaart. In de meeste gevallen zullen we vragen of de ouders het kind zo spoedig mogelijk kunnen ophalen, soms zal dat direct moeten gebeuren. In het geval dat ouders niet in staat zijn om direct hun kind op te halen of niet bereikbaar zijn, wordt een tweede adres gevraagd (bijv. grootouders, buurvrouw, andere ouders van school). Deze gegevens staan ook op de stamkaart. Geef veranderingen m.b.t. gegevens van de stamkaart steeds via KOV-net door aan BSO Madelief.

Richtlijnen voor telefonisch overleg met de ouders met als doel om te bepalen wanneer het kind opgehaald zal worden indien het kind:

- 1 Hangerig is;
- 2 Opvallend ander gedrag vertoont
- 3 Uitslag/vlekken heeft
- 4 Diarree heeft of misselijk is of moet overgeven

De ouders worden over eventuele heersende infectieziekten geïnformeerd door een briefje op het prikbord. Van een aantal ziekten wordt melding gemaakt bij de GGD.

Wanneer een kind speciaal voedsel nodig heeft (dieet, overgevoeligheid e.d.) verzoeken wij ouders dit voedsel aan het kind mee te geven of aan de groepsleiding te geven.

Bijlage 7 Vuurprotocol

Tijdens vakanties en aan het eind van de dag stoken we soms een vuurtje in de vuurschaal of zandbak onder begeleiding van een PM'er. We poffen dan een aardappel of kastanje of bakken een broodje op een stok. De kinderen zitten dan op bankjes en kisten om het vuur of op de zelfgemaakte zand bankjes in de zandbak en mogen een beetje porren in het vuur, een houtje erop gooien of hun broodje bakken boven het vuur. De PM'er mag twee kinderen aanwijzen die vuurmeester mogen zijn, zij zijn nooit verantwoordelijk voor het vuur. Dit houdt in dat zij mogen helpen met het aansteken en het brandend houden van het vuur. De PM'er die het vuur maakt zorgt dat de andere PM'ers op de hoogte zijn en dat er altijd een tweede PM'er buiten aanwezig is om op de andere kinderen te letten. Zo hoeft de eerste PM'er nooit bij het vuur weg en is de veiligheid van alle kinderen zoveel mogelijk gewaarborgd.

De vuurplaats is afgezet met bankjes/touw/kisten/evenwichtsbalk en de kinderen weten dat daarbinnen het vuurtje is en je dus voorzichtig moet zijn.

Het vuurtje wordt gedoofd door er een emmer water overheen te gooien en blijft even zo staan, de PM'er blijft hierbij totdat de kooltjes voldoende afgekoeld zijn. De kinderen mogen dan niet meer bij de vuurplaats komen.

De PM'er volgt de hieronder genoemde stappen:

Vorbereiding

- Check hoe de wind staat en bepaal waar de vuurplek komt
- Vuurschaal neerzetten
- Emmer met water
- Theedoeken
- Afzetten met bankjes/touw/kisten/evenwichtsbalk (niet de bierbankjes)
- Vuurmeester(s) aanwijzen
- Afspraken bespreken met kinderen, wat mag wel en wat mag niet
- Hout/papier klaarleggen
- Eventueel popcorn/deeg etc. klaarzetten
- Wollen deken paraat houden

Uitvoering

- Kinderen bij het vuur zitten (niet lopen) behalve vuurmeester(s)
- PM'er blijft constant bij het vuur zolang het vuur aan is

Afsluiting

- Blussen met water tot het uit is, PM'er blijft erbij tot voldoende afgekoeld
- Restanten begraven of uitstrooien over moestuin
- Alles opruimen

Bijlage 8 Timmerprotocol

Soms opent een PM'er samen met wat kinderen de werkplaats op het schoolplein. Hier kunnen kinderen timmeren, zagen, vijlen, boren met een handboor en/of houtsnijden. De PM'er die de werkplaats start meldt dit aan de andere PM'ers zodat een andere PM'er de rest van het schoolplein onder zijn/haar hoede kan nemen.

Vorbereidingen

- Zet de werkplaats af met touw en plaats de Workmate en eventueel een bankje
- Zet het benodigde gereedschap/materiaal klaar
- Bespreek de regels van de werkplaats met de kinderen
  - Niet lopen met gereedschap buiten de werkplaats
  - Niet rennen in de werkplaats
  - Gereedschap alleen gebruiken waar het voor bedoeld is
  - Ruim het gereedschap op na gebruik

Uitvoering

- De PM'er blijft zoveel mogelijk bij de werkplaats. In welke mate de PM'er weg kan van de werkplaats hangt af van welk gereedschap er gebruikt wordt, welke kinderen er in de werkplaats aan het werk zijn en in hoeverre de kinderen zelfstandig aan het werk kunnen
- Wanneer de PM'er toch even weg moet van de werkplaats zorgt hij/zij dat een andere PM'er toezicht houdt op de werkplaats

Afronding

- Ruim de werkplaats op
- Controleer de werkplaats op spijkers/gereedschap

Bijlage 9 Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen

Bij deze geef ik toestemming dat mijn kind

Voornaam: .....

Achternaam: .....

Geboortedatum: .....

Zelfstandig buitenspelen mag zoals beschreven in het Pedagogisch Beleidsplan punt 2.10, beleid zelfstandig buitenspelen oudere kinderen, van BSO Madelief.

Plaats en datum: .....

Naam ouder: .....

Handtekening ouder: .....

Handtekening kind: .....

Bijlage 10 Welkom bij BSO Madelief

Intakegesprek: Vooraf heeft u digitaal het pedagogisch beleidsplan kunnen lezen. Hieronder lichten wij een aantal punten en huisregels toe zodat u volledig op de hoogte bent over de dagelijkse gang van zaken bij Madelief.

Zindelijkheid: Uw kind dient zindelijk te zijn d.w.z. zelfstandig naar het toilet kunnen gaan, niet in de broek te poepen (uitgezonderd een ongelukje in geval van diarree) en niet meer dan 2 x per maand een ongelukje te hebben met plassen anders kan het niet toegelaten worden of blijven bij de BSO.

Aankomst kinderen: De kleuters worden opgehaald uit de kleuterklas. Kinderen van de Montessorischool komen zelfstandig naar BSO Madelief.

Vanaf klas 1 lopen de kinderen zelf naar Madelief. Wanneer de grote kinderen komen dan gaan ze eerst even buiten uitwaaien of in de gymzaal en daarna aan tafel.

Wij verzoeken eenieder om het school/BSO-plein direct te verlaten, zodat de kinderen die bij de BSO zijn en de PM'ers veilig op het schoolplein kunnen spelen. Is er behoefte aan nog even napraten of spelen dan kan dat op het naastgelegen speelterrein.

Ophalen: Wij verzoeken eenieder om zodra het kind is opgehaald het school/BSO-plein direct te verlaten. Is er behoefte aan nog even napraten of spelen dan kan dat op het naastgelegen speelterrein.

Wanneer de ouder het kind komt ophalen heeft de ouder ook de verantwoordelijkheid en leiding over het spullen pakken en weggaan (binnen 10 minuten). Het is niet de bedoeling dat ouders nog even aanschuiven of onderdeel worden van het groepsproces. Het is belangrijk dat de kinderen de pedagogisch medewerker van hun eigen groep een hand geven voor het weggaan zodat wij goed weten wie is opgehaald. De PM'er kan bij het ophalen kort vertellen hoe de dag is geweest, soms is het zo druk dat niet met alle ouders gesproken kan worden. Zijn er vragen stap dan toch vooral zelf op de PM'er af. De kinderen dienen op tijd, dus vóór 15.00 uur en vóór 18.30 uur, te worden opgehaald. Wanneer u er niet op tijd kunt zijn dient u iemand anders uw kind op tijd op te laten halen en de BSO daarvan op de hoogte te brengen. Tussen 14.45 en 15.00 uur is het spitsuur en chaotisch omdat kinderen komen en gaan; om overzicht te behouden en de veiligheid te waarborgen vragen wij ouders broers en zussen niet vooruit te sturen maar bij zich in de buurt te houden.

Gelieve tussen 15.15 en 15.50 uur en 17.00 en 17.20 uur geen kinderen op te halen want dan wordt er brood en fruit gegeten met verhaal. Het gaat ten koste van het verhaal en de aandacht van de kinderen wanneer er dan steeds een PM'er de deur moet opendoen. Het is niet mogelijk wanneer u als ouder een gesprek heeft op school of helpt met schoonmaken dat uw kind "even" naar de opvang komt of op het schoolplein speelt. Dit kan helaas niet omdat wij dan niet meer voldoen aan de BKR (begeleider-kind ratio). Wanneer ouders hun kind ophalen en het kind wil nog blijven spelen, is het toch de bedoeling dat ouders hun kind meenemen (niet b.v. dat een ouder nog even weggaat om boodschappen te doen of zelf aanschuift in de huiskamer en mee gaat doen met het groepsproces). Dit ter voorkoming dat de kinderen bij het ophalen gaan onderhandelen

over weggaan of blijven. Wij willen deze onderhandelingscultuur voorkomen omdat het voor de achterblijvende kinderen gemakkelijker is om weer verder te spelen nadat hun vriendje of vriendinnetje is opgehaald en het is beter voor de kinderen wanneer het groepsproces niet te lang onderbroken wordt.

Vakantie/studiedag: Om een goed programma samen te kunnen stellen met uitjes op deze dagen is het nodig uiterlijk 1 week van tevoren te weten hoeveel kinderen er gaan komen, zodat wij kunnen voldoen aan de BKR van 3 op 20 (per januari 2019 22) in geval van een uitje. Wij zullen voorafgaand aan de vakantie de ouders digitaal vragen welke kinderen er wel of niet zullen gaan komen.

U dient uw kind op vakantie/studiedagen niet na 10.00 uur te brengen. Dit in verband met het opstarten van het groepsproces en eventuele uitjes.

Toestemmingsformulier toedienen medicijnen: Dit formulier dient voorafgaand aan het toedienen te worden ondertekend door de ouders. Wij dienen nooit op verzoek van de ouder homeopathische medicijnen of zelfhulp middelen toe, waaronder paracetamol.

Zieke kinderen: Wilt u wanneer uw kind ziek is het kind ook afmelden bij de BSO? Kinderen die ziek zijn gemeld op school kunnen niet in de middag alsnog de BSO bezoeken.

Mentor: Ieder kind is toegewezen aan zijn of haar mentor. Tijdens het intakegesprek krijgt u te horen welke PM'er aan uw kind wordt toegewezen. Een keer per jaar zal de mentor het kind "gericht" observeren en die bevindingen vastleggen op het daarvoor bestemde formulier. De gespreksgegevens worden opgeslagen in de beveiligde omgeving KOV-net (ons administratieprogramma) waarmee wij een verwerkerovereenkomst hebben afgesloten. Een keer per jaar wordt u uitgenodigd voor een oudergesprek en worden de bevindingen met de ouders besproken volgens de regels van de AVG. Deze gegevens worden alleen gedeeld met school wanneer ouders daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven. In geval van gesignaleerde bijzonderheden of problemen zullen we met toestemming van de ouders in samenwerking met ouders en school (leerkracht en/of zorgteam) zoeken naar de juiste oplossing en zo nodig en mogelijk in overleg met school doorverwijzen naar passende instanties voor verdere hulp/advies.

Gesprek: Wanneer u vragen heeft of een gesprek met een PM'er wilt dan kunt u daar altijd een afspraak voor maken.

Afmelden: Wanneer een kind een dag niet komt moet dit worden doorgegeven. Dit kan door voor 12.50 uur een bericht in de agenda te schrijven, deze ligt op de plank boven de kapstok bij de ingang van Madelief, of door te bellen naar Madelief (06-23295574). U kunt inspreken op het antwoordapparaat. Gelieve niet per sms of mail af te melden. Ook wanneer uw kind door een ander wordt opgehaald dient dit van tevoren doorgegeven te zijn.

Groepsgrootte en begeleider/kind ratio: BSO Madelief telt 50 (per januari 2019 55) kindplaatsen. De woonkeuken telt maximaal 10 (per januari 2019 11) kinderen, Tomte telt maximaal 20 (per januari 2019 22) kinderen en de zaal telt maximaal 20 (per januari 2019 22) kinderen. In de vakanties maken we ook gebruik van de eerste kleuterklas. De BKR is steeds 1 op 10 (per januari 2019 11). Het rooster wie wanneer werkt hangt op het prikbord van de BSO.

Opendeuren beleid: Alle kinderen weten goed tot welke huiskamer ze behoren. Na de maaltijden mogen zij ook bij de burens in de andere huiskamer spelen. Wanneer een medewerker merkt dat het te druk wordt in een huiskamer, dan kunnen kinderen naar hun eigen huiskamer teruggestuurd worden. Zo blijft de sfeer in de huiskamers huiselijk en overzichtelijk. Rondom 17.00 uur gaan de twee huiskamers soms samen in de kring voor het fruit en het verhaal.

Kleding: De kinderen mogen meestal buitenspelen, ook wanneer het regent. Wij vragen ouders hun kinderen goed op het weer te kleden en er rekening mee te houden dat bij het spelen of knutselen de kleding vies kan worden. Het is fijn voor de kinderen wanneer ervan thuis laarsjes meekomen. Ieder kind heeft aan zijn/haar haak een tasje met daarin hun eigen sloffen hangen of in de daarvoor bestemde kisten. Wilt u er zorg voor dragen dat er slofjes/slofsokken voor de BSO worden aangeschaft?

Prikbord: Op het prikbord staan de leden van de oudercommissie vermeld (mailadres oudercommissie.bso.madelief@hotmail.com) en het dienstrooster van de medewerkers en hun groepen. Online (op de site van de school onder het kopje ouders/BSO Madelief) kunt u het Pedagogisch Beleidsplan, het inschrijfformulier, de ouder login, het inspectierapport, Beleid Veiligheid en Gezondheid en het protocol kindermishandeling inzien.

Extra dag opvang: Het is mogelijk op aanvraag per mail een extra dag opvang in te kopen wanneer de BKR en samenstelling van de groep dit toelaat. U krijgt hierover een extra factuur. Het is niet mogelijk dagen te ruilen of uren te wisselen met een ander kind. De uren zijn kind gebonden. Om de emotionele veiligheid van met name de kleinste kinderen te waarborgen kunnen er geen dagen geruild worden. Zo waarborgen we zo veel mogelijk de emotionele veiligheid van de kleinsten. Om ouders die incidenteel toch extra opvang nodig hebben tegemoet te komen is het bij uitzondering mogelijk een extra dag in te kopen. Het is aan de PM'ers om hierover een besluit te nemen. Zij zullen bij voorbeeld in acht nemen of het qua BKR, samenstelling van de groep, in relatie tot een voorgenomen uitje etc. mogelijk is. Het belang van de groep staat hierbij altijd voorop.

Pakketten: A en B-pakketten zijn inclusief vakantie en studie/planningsdagen van de school. C en D-pakketten zijn zonder vakantie en studie/planningsdagen van de school.

Klachtenprocedure: Wij zijn aangesloten bij de Geschillencommissie kinderopvang en Peuterspeelzalen. Het reglement kunt u vinden op de site www.degeschillencommissie.nl

De gehele klachtenprocedure staat beschreven in het pedagogisch beleidsplan in de bijlage.

Aansprakelijkheid: BSO Madelief is niet verantwoordelijk voor het zoekraken/beschadigen van kleding/eigendommen van kinderen of anderen.

Wachtlijst: Denkt u er vooral aan jongere broertjes en zusjes tijdig op te geven op de wachtlijst. Alleen wanneer zij staan ingeschreven is het mogelijk om in te stromen als er plek is wanneer ze aan de beurt zijn.

Calamiteitenformulier: Pas veranderingen m.b.t. medische gegevens, huisarts en telefoonnummers e.d. zo spoedig mogelijk aan in ons systeem, via de ouder login van KDV-net, zodat wij adequaat kunnen handelen.

Allergie en dieet: Wanneer een kind een dieet heeft ten gevolge van bijvoorbeeld een voedselallergie dan vragen wij de ouders de benodigde voedingsmiddelen op kosten van de ouders van huis uit mee te geven aan het kind.

Nummer landelijk register: Het LRKP-nummer heeft u nodig voor de belastingdienst. Het nummer van BSO Madelief is 982265293.

Vakanties: 3 weken voor een vakantie beginnen de PM'ers te inventariseren welke kinderen er gaan komen in een vakantie. 1 week voor de vakantie begint dient de BSO hiervan op de hoogte te zijn, daarna kunnen de PM'ers het vakantieprogramma maken en de uitjes plannen dit i.v.m. de BKR (begeleider-kind ratio) van 3 op 20 (per januari 2019 3 op 22).

Regels en afspraken: De schoolplein regels, BSO regels en alle andere regels voor de kinderen staan uitgebreid beschreven in het beleid Veiligheid en Gezondheid. Dit beleid is te vinden op de site van school. Wij zullen alle regels stap voor stap doornemen en aanleren aan uw kind.

De PM'ers van de BSO hebben ieder een groep kinderen toegewezen gekregen die zij gedurende het jaar zullen monitoren. De PM'ers zorgen dat alle aan hen toegewezen ouders en kinderen **mondeling** op de hoogte **worden gesteld** dat hij/zij de mentor van het desbetreffende kind is. Nieuwe ouders krijgen tijdens het intakegesprek te horen welke PM'er er aan hun kind(eren) is toegewezen. Bij specifieke vragen over het welzijn van het kind kunnen ouders naar de desbetreffende mentor. Wanneer een kind ergens tegen aanloopt en er met de andere PM'ers niet uit komt kan het kind zijn/haar eigen mentor opzoeken. Een keer per jaar zal de mentor het kind gericht observeren en die bevindingen vastleggen op het daarvoor bestemde formulier. De formulieren worden samen met het gespreksverslag, volgens de regels van de AVG, bewaard in ons digitale administratieprogramma KOV-net. Alle medewerkers van BSO Madelief hebben toegang tot deze gegevens in KOV-net. Deze gegevens worden alleen na verkregen toestemming van ouders gedeeld met school. BSO Madelief heeft met KOV-net een verwerkerovereenkomst afgesloten zodat de privacy gewaarborgd is. Wanneer de observaties zijn uitgevoerd worden de ouders uitgenodigd voor een oudergesprek waarin de bevindingen besproken worden. In geval van gesignaleerde bijzonderheden of problemen zullen we met instemming van de ouders in samenwerking met school (leerkracht en/of zorgteam) zoeken naar de juiste oplossing en waar mogelijk adviseren en doorverwijzen naar externe hulp.

Observatie weken

Tussen de kerstvakantie en voorjaarsvakantie vinden de observaties plaats.

Gespreksweken

Na de voorjaarsvakantie volgen de oudergesprekken. Twee weken voor de gespreksweken worden ouders per mail op de hoogte gesteld en worden de inschrijflijsten opgehangen. De gesprekken vinden plaats tussen 17.00 uur en 18.30 uur op de maandag, dinsdag en donderdag. Het laatste gesprek start om 18.15 uur en een oudergesprek duurt maximaal 10 minuten. Als er meer tijd nodig is zal een aanvullend gesprek met de desbetreffende ouder worden ingepland. Tussen de gesprekken zit 5 minuten. De mentor schrijft een verslag van het oudergesprek en draagt er zorg voor dat dit in de map 'oudergesprekken' bewaard wordt. In het werkoverleg worden belangrijke punten die in de oudergesprekken naar voren kwamen besproken met het team.

Bijlage 12

Kind observatieformulier BSO Madelief

Datum:	Naam kind:
Naam PM'er	

Emotionele veiligheid

In welke mate geeft het kind uiting aan zijn/haar gevoel (zowel in positieve als negatieve zin)?

In welke mate maakt het kind de indruk dat het zich thuis voelt op de opvang?

Sociaal

In welke mate is het kind zichtbaar/aanwezig in de groep?

Speelt het met andere kinderen?

Neemt het kind deel aan groepsactiviteiten/groepsmomenten?

Persoonlijk

In welke mate komt het kind tot zijn/haar recht in de groep? Kan dit kind zijn/haar kwaliteiten laten zien?

Ondervindt dit kind moeilijkheden op de BSO?

Normen en waarden

In welke mate beheerst dit kind de algemene normen en waarden?

Bijzonderheden/achtergrondinformatie kind:

Actielijst

Naam kind:

Actie/afpraak	Wie	Wanneer

Bijlage 13 Literatuurlijst

E. Anschütz:	Omgaan met de jaarfeesten
B. Barz:	Jaarfeesten vieren met kinderen
B. Britz-Credelius:	Kinderspel beslissend voor het leven
C. Carlgren:	De vrije school
A. van Dijke:	Pedagogisch vernieuwen
H. de Gans-Wiggermans:	Spelen is leren
M. Glöckler:	Kinderspreekuur
F. Jaffke:	Speelgoed zelf maken
H. Koepke:	Kind van zes
	Kind van negen
	Kind van twaalf
H. Köhler:	Over angstige verdrietige onrustige kinderen
C. Kutlik:	Leven met het jaar
J. Meijs:	Opvoeden in de 21 ^e eeuw
E. Schoorel:	De eerste zeven jaar, kinderfysiologie
R. Steiner:	Algemene menskunde als basis voor de pedagogie
	Menskunde en opvoeding
	De opvoeding van het kind
	Lopen, spreken, denken

Bijlage 14 Regels zelfstandig buitenspelen op het 'andere plein':

- 1 Je **meldt** altijd **aan de juf/meester** die buiten staat dat je op het andere plein gaat spelen. Als je weer terug bent meldt je dit bij dezelfde juf/meester.
- 2 Je mag spelen op het **basketbalveld**, op het **voetbalveldje** en in het **speeltuintje**.
- 3 **Je speelt op een fijne manier samen met de andere kinderen** op de speelplek zodat het spel voor alle kinderen leuk is en bent vriendelijk tegen de kinderen, volwassenen en dieren die er verder nog lopen en/of spelen.
- 4 Als iemand pijn heeft, ruzie heeft, verdriet heeft **HELP** je dat kind zo goed als je kunt, als het niet lukt **haal je een juf of meester**. Als je zelf hulp nodig hebt (pijn, ruzie, verdriet, bal op de weg) ga je ook naar een juf/meester.
- 5 Je gaat via de normale opening in het hek naar de speelplek (dus **NIET** over het hek klimmen) en **sluit het hek weer netjes achter je**.
- 6 **Als de bel gaat kom je terug naar het schoolplein**, als je geroepen wordt door een juf/meester of ouder kom je direct naar diegene toe. Je zorgt ervoor dat je dit kunt horen.
- 7 Je mag **NIET** op de stoepen spelen, in de bosjes spelen (behalve bosjes grenzend aan het plein hek), in bomen klimmen, de weg oversteken, de weg oplopen (ook niet als de bal op de weg ligt), het bouwterrein op, de wijk in of naar de Montessorischool.
- 8 Je maakt **GEEN** gebruik van telefoons, niet die van jezelf en niet die van een ander. Dus ook niet meekijken naar filmpjes/spelletjes etc.

Als het buitenspelen niet goed gaat of je overtreedt een van deze regels mag je een week niet zelfstandig buitenspelen. Als het 2 keer misgaat mag je 6 weken niet zelfstandig buitenspelen. Gaat het daarna nogmaals mis dan wordt het contract ingetrokken en mag je niet meer zelfstandig buitenspelen.

Als je je naam hieronder schrijft betekent dat dat je de regels goed gelezen hebt, dat je begrijpt wat de regels betekenen en dat je bereid bent je aan de regels te houden.

Datum: .....

Naam kind: .....

Naam juf/meester: .....

Bijlage 15 Richtlijnen grote uitstapjes

Deze richtlijnen worden naar eigen inzicht toegepast door de medewerkers met als doel op een verantwoorde wijze de uitstapjes vorm te geven.

Dag verantwoordelijke grote uitstapjes: Diegene die het dagje heeft voorbereid of dit overgedragen heeft gekregen is dag verantwoordelijke.

De dag verantwoordelijke is verantwoordelijk voor:

- Het informeren van ouders per briefje, sms of persoonlijk inlichten over de bestemming, het zo nodig meenemen van een OV- kaart, tijden vertrek en terugkomst.
- Reserveren kaartjes en op plek van bestemming weten waar de nooduitgang is
- OV route en OV- kaarten
- Portemonnee
- Betalen en vragen om de kassabon
- Sleutels, BSO-telefoon en rode klapper met telefoonnummers of lijstje met telefoonnummers
- De taakverdeling van de dag met de collega's doornemen, de kinderen in groepjes verdelen en toewijzen aan een collega die voor hen verantwoordelijk is die dag.

2de PM'er verzorgt wat er allemaal mee moet tijdens een uitstapje, t.w.

- Presentielijst van de kinderen die meegaan.
- EHBO-tasje, even controleren of alles erin zit.
- Fototoestel
- Afhankelijk van het soort/duur uitstapje; water, sap, eten, fruit, koek, bekers, brood, beleg, W.C. papier, vochtige doekjes, enz. meenemen.

3de PM'er vertelt aan de kinderen waar we die dag naartoe gaan, hoe we er naartoe gaan, wat we daar gaan doen en wat er wordt verwacht van de kinderen tijdens het lopen naar de bus of tram en hoe ze zich op de halte moeten gedragen. Wanneer we naar een voorstelling gaan uitleg geven m.b.t. de inhoud van de voorstelling en z.n. insmeren met zonnebrand en zorgen dat ze geplast hebben voor vertrek.

De groep loopt in een rij, 2 aan 2 naar de bus of naar de plaats van bestemming. Een PM'er voorop, een in het midden en een achterop. Bij het in en uitstappen van de bus /tram stapt eerst de 1ste PM'er uit, de 2de PM'er checkt uit en stapt dan uit, de 3de PM'er stapt uit als alle kinderen uitgestapt zijn. Spreek met de kinderen af dat wanneer er onverhoopt een kind in de bus of metro achter blijft dat dat kind de volgende halte uitstapt en daar op de halte blijft wachten tot het opgehaald wordt door een van jullie.

Op de plek van bestemming is het mogelijk dat de groep voor korte tijd uit elkaar gaat wanneer er b.v. meer kleintjes dan groten zijn. De BKR van 1 op 10 (per januari 2019 11) en 3 op 20 (per januari 2019 22) blijft gehandhaafd.

Bijlage 16 Richtlijnen kleine uitstapjes in de buurt

Kleine uitstapjes/ speurtochten e.d. in de buurt gaan naar de speeltuinen in de buurt, de badjes, het park, de winkels of de natuurwinkel. BKR 1 op 10 (per januari 2019 11) en 3 op 20 (per januari 2019 22).

- Vertel de kinderen tijdens de maaltijd wat de plannen zijn.
- Iedere PM'er is verantwoordelijk voor de kinderen uit zijn/haar groep
- Aanwezigheidslijst telefoon en telefoonnummers mee.
- EHBO-tasje mee, controleren op inhoud.
- Z.n. zwemspullen, drinken e.d. mee

De kinderen lopen in een rij, liefst hand in hand met 1 PM'er voorop en 1 PM'er achterop naar de plaats van bestemming. Aldaar houdt iedere PM'er zijn of haar kinderen in de gaten.

Tijdens een speurtocht met hun groepje en PM'er om de school en in het park hoeven de kinderen niet hand in hand te lopen.

Bijlage 17 Adressen

B.S.O. Madelief maakt deel uit van de Brede Vrije School Amstelland; de partners van deze brede school zijn:

BSO Madelief

Adres: Lindenlaan 336
Postcode: 1185 NK Amstelveen
E-mail: bso.madelief.amstelveen@xs4all.nl
Tel. nr. 06-23295574

Vrije School Parcival

Adres: Lindenlaan 336
Postcode: 1185 NK Amstelveen
E-mail: www.vrijeschoolparcival.nl
Tel. nr. 020-6438556

Stichting Opvang Anders (Minne)

Adres: De Surmontstraat 46
Postcode: 1181 RV Amstelveen
Site: www.opvanganders.nl
Tel. nr. 020-4414904